

Szakdolgozat

Szuttai Ágnes Ilona
Óvodapedagógus hallgató

Kaposvár

2022-2023

Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Neveléstudományi Intézet
Óvodapedagógia szak

Az óvodai mesélés hagyományos és digitális módszereinek hatékonysága

Szakedolgozat

Készítette: Szuttai Ágnes Ilona

FGCNF4

Nappali tagozat

Belső konzulens: Dr. Belovári Anita PhD

Egyetemi adjunktus

Külső konzulens: Dr. Faragó László PhD

Egyetemi adjunktus

Kaposvár

2022-2023

Tartalomjegyzék

Tartalom

1.Bevezetés.....	5
2.A mese.....	9
2.1. A mese jellemzői.....	9
2.2. A történet és a mese különbsége	9
2.3. A mese hatása és befogadása az óvodában.....	10
2.4. A mese szerepe a fejlődésben	10
2.5. Mesék csoportosítása	11
2.6. Népmese	12
2.7. Hans Christian Andersen és a nagy mesegyűjtők.....	13
2.8. Mesélési módszerek	14
2.9.Digitális mese	15
2.10.A mese értelmezésének ellenőrzési módjai	16
3. Mese foglalkozások - felmérés	18
3.1. Általános tudnivalók:	18
3.2. 1. Csoport: „Pillangó”	20
3.2.1.1. Csoport előzmény háttere:	20
3.2.1.2. 1.nap: Könyvből olvasás:	20
3.2.1.3. 2.nap: Lujzi babás mesélés + Mi jut eszedbe a Kisgömböcről? labdás játék:	21
3.2.1.4. 3.nap: Rőfis mesélés + képek sorrendbe rakása + nagyoknak mese folytatás:	22
3.2.1.5. 4.nap: Bábozás + rajzolás:.....	24
3.2. 2. Csoport: „Maci”	26
3.2.2.1. Csoport előzmény háttere:	26
3.2.2.2. 1.nap: Könyvből olvasás:	26
3.2.2.3. 2.nap: Lujzi babás mesélés + Mi jut eszedbe a Kisgömböcről? labdás játék:	27
3.2.2.4. 3.nap: Rőfis mesélés + képek sorrendbe rakása + nagyoknak mese folytatás:	28
3.2.2.5. 4.nap: Diavetítés + rajzolás:.....	29
3.2.2.6. 5.nap: Bábozás:.....	30
3.2. 3. Csoport: „Nyuszi”	31
3.2.3.1. Csoport előzmény háttere:	31
3.2.3.2. 1.nap: Könyvből olvasás:	31
3.2.3.3. 2.nap: Lujzi babás mesélés + Mi jut eszedbe a Kisgömböcről? labdás játék:	32
3.2.3.4. 3.nap: Rőfis mesélés + képek sorrendbe rakása:.....	33

3.2.3.5. 4.nap: Projektoros vetítés + rajzolás:	34
3.2.3.6. 5.nap: Bábozás+ mese folytatás:.....	35
3.2. 4. Csoport: „Meseműhely”	36
3.2.4.1. mesélési módszer: Diavetítés:	36
3.2.4.2. mesélési módszer: Online mese:.....	37
3.3. A választott mesélési módszerek:.....	37
3.4. A választott mese átadási módszerek és hatékonyságuk:.....	38
3.5. A választott mese befogadási módszerek hatékonysága:	38
3.6. Az otthoni és óvodai mesélési szokások eltérése:	38
4. Mesélés az óvodában - interjúk az óvó nénikkel	41
5. Otthoni mesélési szokások- kérdőív a szülők számára	43
5.1.Tapasztalatok a kérdőívvel kapcsolatban:.....	45
6. Összefoglaló	47
7. Felhasznált irodalom.....	50
8. Melléklet.....	52
8.1. Verselés, mesélés vázlat tervezet	52
8.2. 1. Magyar szülői értesítő	54
8.2. 2. Ukrán szülői értesítő	56
8.3. Interjú kérdések	57
8.2.4. Interjú	58
8.5. Kérdőív kérdések	64

1.Bevezetés

Napjainkban az otthon használt okos eszközök már az óvodába is beköltöztek. Így az óvodai életben egyre többször fordul elő, hogy előkerülnek az okoseszközök. Ez lehet akár az óvodások miatt, de akár az óvónők miatt is. Sokszor látható, hogy egy-egy kisgyermek behozza az óvodába, hogy megmutathassa a többieknek, milyen szép az új telefonja vagy miket tud. Ezt néha tabletekkel is megcsinálják a gyerekek, ám mégis a mindennapi óvodai életben is előfordulhat az, hogy a gyerekek okoseszközt használva tanulnak, vagy látnak valamit az óvónők segítségével.

Somogy megyében nyílt is egy óvoda, ahol a mindennapi életben a gyerekek az óvónőkkel használják a televíziókat, amiket minden egyes csoportszobába felszereltek. Ez azonban egy nagyon érdekes fejlesztés, amit sokan nem is lépnének meg, hiszen nem tudhatjuk, hogy mit is hozna ki a gyermekekből.

A mese az óvodai életben nagyon jelentős, hiszen ez által fejlődik a gyermekek szókinccse, képzelőereje. A gyermekek mivel többször is hallják ezeket a meséket, emlékezőképességük és a színjátszó képességük is fejlődik, amikor eljátszanak egy-egy mesét egymásnak. Ezen eljátszásoknál igaz, hogy rövidül a mese, több lesz a párbeszéd, de még is ott van az óvó néni, mint egy biztos pont, aki segít, ha bármi baj történne. A mesét ezen tulajdonságai miatt sem szabad elhanyagolni, fontos, hogy a szülők is meséljenek a gyerekeknek. Nem csak bábokkal, vagy diavetítéssel mesélhető el egy kitalált történet, egy mesekönyvben leírt cselekmény is megfelel a gyermekek számára a szüleikkel. Legfontosabb az együttlét, a meghittség és a pillanat csodája.

Ez manapság hatalmas probléma, hiszen sajnos a szülők nagy része nem mindig tud foglalkozni úgy a gyermekével, mint kellene, mint szeretné. Nem tudnak együtt játszani, nem mesél annyit a szülő, hisz dolgozik. A gyermek és a szülő közötti kötelék sem biztos, hogy olyan szoros, mint amennyire optimális lenne. A gyermekek nehezebben tanulnak meg beszélni, járni vagy esetlegesen kezelni a problémáikat. Előfordulhat, hogy a gyermek keresi valamiért a szülőt, ő lehet türelmetlenül, esetleg felületesebben odafigyelve, agresszívan, emelt hangon válaszol a gyermeknek, ha ő éppen elfoglalt.

A mese maga nagyon fontos és jelentős a gyermekek életében óvodás kor után is. Ha a gyerekek kevés mesét hallanak, később az iskolában a tanulás is sokkal nehezebb lehet számukra, akár a

szavak ismeretének hiánya miatt, így a magatartásuk is romlik, hiszen nem tudnak figyelni az órákon.

Azért választottam ezt a témát, mert óvónőként naponta többször is mesélünk a gyermekeknek. Számomra fontos az, hogy a kicsik hogyan tudják befogadni a mesét. Főleg, hogy az óvodai mesélés egy biztos pont mindegyikük számára. Ezek a mesék egy-egy nyugvópont a gyermekek életében, mikor nem kell a felgyorsult világgal lépést tartaniuk. Éppen ezért fontos megtudnunk, hogy vajon a gyermekeknek jobb lesz-e, ha bevesszük a foglalkozásokba a média technológiát, vagy a régi módszereknél maradván élvezik-e ezeket jobban.

Így a dolgozatomban szeretném megmutatni, a gyerekek melyik mesélési fajtát részesítik előnyben és értik meg a legkönnyebben. Ezzel szeretnék segíteni leendő óvodapedagógus kollégáimnak. Lehet, hogy néha egy-egy apró bábbal is jobb eredményt érhetünk el, mint egy levetített mesével. Dolgozatomban először is a meséről szeretnék beszélni. A mesélési fajtákról, majd később a gyermekek segítségével kiderítjük, hogy vajon melyik mesélési módszer a legmegfelelőbb számukra.

Dolgozatomban négy kérdésre szeretnék választ kapni:

1. *Az óvodai csoportok véleményem szerint különböző módon reagálnak majd a választott mesélési módszerekre. Vajon melyik csoport fogja a legjobban magáénak érezni a választott mesélési módszert?*

Mivel három fajta mesélési módszert mutatok be a gyermekeknek ezért fontosnak tartom megtudni, hogy ezen felgyorsult, haladó világban melyik mesélési módszert részesítik előnyben a gyermekek. Vajon a régimódi bábozást, avagy a diavetítést, vagy inkább az online mesénézéssel szimpatizálnak a gyerekek? Ez egyrészt magamnak, másrészt pedagógus társaimnak is nagyon fontos lenne. Mivel a világ fejlődésével és az okoseszközök belépésével az óvodai életbe fontos lenne megtudnunk, hogy a modern világ gyermekei milyen mesélési módszereket értenek meg a legjobban.

2. *A mese átadás szempontjából az összetett módszer a leghatékonyabb módszer? Azaz amikor az egyik csoportban bábozunk, diavetítővel mesélünk és az interneten található mesét nézzük a gyermekekkel?*

Ez számomra azért fontos, mert az óvodában minden mesét többször elmesélünk a gyerekekkel, majd azokat dramatizáljuk is. Viszont a mai óvodai gyakorlatban a gyermekek nem szoktak internetes meséket nézni az óvodában, csak otthon. Az óvodában a pedagógusok próbálnak minél érdekesebb, különböző módon előadható meséket mesélni, amelyeket

könnyen lehet dramatizálni, mint például a Kiskakas gyémánt félkrajcárját. Így érdekel, hogy a videó alapú mese mennyit tud segíteni és mennyire tudja javítani a tartalom érthetőségét és megértését, mennyi ideig tudja lekötni a gyermekek figyelmét.

3. *A mese befogadás óvodai vizsgálatát: a labdás, rajzolás és mese folytatásos módszerekkel elemzem. Ezek közül vajon a rajzkészítés a leghatékonyabb?*

Ezt a kérdést azért tartom fontosnak, mert több fajta mese elemzési módszer van. Vajon a gyermekeket mennyire kötötte le az adott mese és annak elbeszélési módszere. Véleményem szerint a legjobb módszer az lehet, ha gyermekek lerajzolják azt a részt a meséből, ami a legjobban megragadt számukra. Ezen módszerrel sokkal többféle megoldás születhet arról, hogy a gyermekeknek melyik a kedvenc része a meséből.

4. *Eltérnek, de miben mások az otthoni mesélési szokások az óvodához képest?*

A gyermekek minden nap hallanak mesét az óvodában, viszont otthon már nem biztos. Az óvodában különböző módszerekkel mesélhetünk, ezeket a gyermekek bevonásával is tehetjük. Otthon viszont a szülők mesélnek, melyek lehetnek kitalált történetek, vagy a kedvenc mese egy „elhasznált” mesekönyvből, vagy akár minden napra egy új mese. De ezen fabulák mesélésének lényege, hogy a gyermek a lehető legtöbb ideig hallhasson ilyen történeteket és érdemben fejlődhesen.

A szakdolgozattal az a célom, hogy a kérdéseimre választ kapjak és a közeljövőben tudásomat kamatoztathassam. Ezt a szakirodalmakkal, kutatással és a félig strukturált mély interjúkkal szeretném megválaszolni magamnak. Az interjú a szülőket és a pedagógusokat érinti, a kutatás pedig a gyermekeket. A szakirodalmakból megismert információkat és tudást szeretném összehasonlítani a gyakorlatban szerzett tudással. Ezen információk által később a célom az, hogy szülőknek és gyermekeknek segíthessek jobbra tenni a kapcsolatukat. Rávilágítsak, hogy miért is jó, ha a gyermeknek mesélünk és miért segít ez kapcsolatot építeni kettejük között. Így a szakdolgozatot a saját célomra és a jó pedagógus-szülő viszony fejlesztésére, olyan emberek segítségére szeretném felhasználni, akik elolvassák szakdolgozatomat.

A felmérést négy csoportban fogom végrehajtani.

A mesét egy héten át könyvből és fejből mesélem az első három csoportnak. Az első csoportban elbábozom a mesét. A második csoportban diavetítőn vetítem, majd a harmadik csoportban az interneten található, Youtube-on nézhető mesét fogom levetíteni a gyermekeknek.

A negyedik csoport egy kisebb létszámú, melynél az első három csoport gyermekei közül, a „meseműhelyeseknek” fogom elmesélni mind a három módszerrel.

Ezt követően megkérem a gyerekeket, hogy mondják el, hogy a mese címéről mi jut eszükbe, majd a kedvenc részüket rajzolják le nekem. Ezt természetesen a nagycsoportosoknál és a középsősöknél lehetséges, hiszen a kiscsoportosok közül nem sokan rajzolnak vagy próbálgatnak rajzolni. Ezen alkotásokat, pedig a tanult módszerekkel elemezni is fogom. Ezen kívül a nagycsoportosokat megkérem, hogy segítsenek sorrendbe rakni a mese főbb mozzanatait.

2.A mese

A gyermekek életében nagyon fontos a mese. Ez által fejlődik a képzelőerejük, gondolkodási képességünk és a szókincsük is.

De vajon mit is jelent a mese? A mese egy fantázia által teremtett eseményeket elbeszélő epikus műfaj, terjedelme kisepikai jellegű, ami a legősibb műfajok egyike.

2.1. A mese jellemzői

A mese szereplői valóságos és képzeletbeli lények egyaránt. A mesét állandó tematikai toposzok, mint például „legkisebb királylány, három próba, legkisebb királyfi” és retorikai toposzok jellemzik, mint például „Hol volt, hol nem volt”. Eredetileg a felnőttek szórakoztatására szolgált ez a műfaj, melynek tartalma fantasztikus-csodás elemekkel átszótt, általában időben és térben is fiktív körülmények között játszódó eseményeket ír le. A mese formája verses és prózai lehet, ez mostanában inkább prózaivá vált. Szereplői mesehősök, mint például királyfi, királylány, juhász, legkisebb fiú, kiknek általában képzeletbeli szereplőkkel kell szembe nézniük, mint például boszorkányok, óriások, törpék, tündérek, sárkányok. A szereplők között gyakoriak a valóságos karakterek, mint például állatok, vagy emberek. Ezen szereplőket rendszerint fantasztikus tulajdonságokkal ruházták fel, mint például beszélő állatok, növények és tárgyak. A meséknek egyszerű a világképe, mégis éles határt húz a jók és rosszak közé. A mesék végkifejletében mindig a jók győznek és a rosszak elnyerik méltó büntetésüket. Nagyon fontos szerepet játszanak a meseszámok mint például 1; 3; 7; 12; 24; 32 és ezek többszörösei. (Törőcsik Katalin: 2020.)

2.2. A történet és a mese különbsége

A történetnek, ha egyszerűen szeretnénk megfogalmazni, akkor 1 főszereplője van, aki egy meghatározott célt követ. Ezt próbálja megvalósítani és ezt mindaddig csinálja, amíg eléri a sikerig, avagy elbukik.

A mese több eseményt foglal magába, amik nem biztos, hogy összefügghetnek egymással. Sem a mese, sem a történet nem felsőbbrendűbb a másiknál. De a történetek előfordul, hogy előbb lekötik az olvasó figyelmét, hiszen egy megfelelő célt, illetve mindennél fontosabb akaratot foglal magába. (Rueff: 2018.09.07.)

2.3. A mese hatása és befogadása az óvodában

Az óvodás gyerekek érzelmi élete nagyon intenzív. A gyerekek már hároméves korukra megismerik a saját anyanyelvük ritmusát, sajátos intuícióját és az elemi szókincsük is sokat bővül. Ezt követően a prózákkal és a versekkel, amit már ilyen fiatalon is meg tudnak különböztetni, felismerik funkciójukat az érzelmek és az intellektuális tartalom kifejezésének terén. Ez az életkori sajátosság alkalmassá teszi a 3-4 éves gyermekeket a költői alkotások befogadására, ha ezen művek az általa ismert és kedvelt játékos formában hangzanak el. A gyermekek a mesét, csak 4-5 éves korban kezdik el szeretni és élvezni, hiszen addigra az intellektusuk fejletlensége és tapasztalatuk hiánya miatt csak kivételes esetben tudják megérteni. A gyermekek esztétikai nevelése az irodalom területén különböző módszerekkel történik, melyek sok élményt tartalmaznak, mint például a színek, vonalak, harmóniák, dallamok, zenei hangok vagy akár a ritmus okozta öröm. A mesélési élmény nem lehet halványabb, élménytelenebb, mint a valóság. De a valóságnál színesebbé tehetjük a mesélést és a mesét is. Fontos, hogy a gyermekek számára remekműveket adjunk. Az óvónőnek törekednie kell a bemutatott művek minél teljesebb átélésére, az érzelmek minél jobb átadására, hogy a gyermekeknek a mesélés minél élénkebb legyen. Ezt a hang leejtésével, emelésével, színességével fejezhetjük ki. (Komáromi:1999.)

A mese a „gyermekek képzeletének tápláléka” és ez számukra az igazi valóság. Azokat az érzelmeket, történéseket, amiket a mesékben és a mesélés alatt láthatnak vagy átérezhetnek, ezt később kamatoztathatják életükben. A mese mindig bátorságot ad számukra, és tanítanak minket, hogy minden egyes mélypontból van kiút és minden jóra fog fordulni, amint kivergődünk és megoldottuk a problémát. A gyermekek a mese mély pszichológiai értelmét és igazságát megértik, ami mindig szimbolikus és irreális történetekben mesélnek el. A gyermekekben időnként felgyülemelő agressziót a mese segíti legyűrni. Ha otthon van egy összezördülés és akár egy „gonosz mostoha” szerepel a mesében az az anyukával való veszekedés mérgességét segíti legyűrni és büntudat nélkül segít feloldani a belső drámáikat. (Komáromi:1999.)

2.4. A mese szerepe a fejlődésben

Mint már említettem a mesének fontos szerepe van a gyermekek fejlődésében, hiszen hatása van a gyermek beszédfejlődésére, képzelőerejének alakulására, érzelmi gazdagodására, szociális kapcsolatainak fejlődésére. A gyermekeket a mese sok mindenre feltudja készíteni. Akár egy szerettük elvesztésére, egy probléma megoldására, vagy akár egy baráti összezördülés megoldására is segítséget nyújthat. A mese mindig tanító célzatú, bemutatja az emberi

kicsinyességet és butaságot. A barátok közti problémák vagy akár új kapcsolatok is megjelennek egy - egy mesében, így akár egy mese is hatalmas változást okozhat az ember életében.

A mesékben olyan szélsőséges elemek jelennek meg, mint például a jó és a rossz. Bár a való világban nem sokszor látjuk ezt elkülönülni. Illetve más mesés elemekkel, mint például a gazdagság vagy szegénység, amivel a gyermekek is találkozhatnak mindennapi életükben. Minden mesénél tudhatjuk, hogy mindig a jók győznek és a rosszak elnyerik méltó büntetésüket. A gyermekek mindig a jóknak szorítanak, hogy kiszabadíthassák kedvesüket, vagy akár valami érdemeset tehessenek a köz érdekében. Ha a gyermek mesehallgatása ingergazdag környezetben történik, az fejleszti a gyermek fantáziáját. Képi segítség hiányában a gyermekeknek a képzelőerejükre kell támaszkodni és a hallott leírások alapján kell elképzelni a szereplőket. Emellett nem is tagadhatjuk, hogy a mesék egyben szórakoztatják a hallgatóságot is. Nevelik is, hiszen mindig kiderül az igazság és a jók megkapják jótetteikért méltó jutalmukat. (Kiss A: 2006; Kádár:2021)

Fontos a női identitás felismerése a gyermekek számára a mesében. A tanulmány egy általános céllal fogalmazódott meg, ami a tündérmesékben lévő női karakter társadalmi és etikai vonatkozásai. A tanulmány a mesekönyv anyagösszetételéről is beszámolt, ami 50 könyvet foglalt magába. Amely segítségével megtudhattuk, hogy a tündérmesékben létezik szociális és etikai vonatkozás. (Wahyu Sukartiningsih, Neni Mariana, Maryam Isnaini Damayanti: 2019)

2.5. Mesék csoportosítása

A mesék csoportosítása három mód szerint lehet.

Az első, az eredet szerinti csoportosítás, ide tartozik a népmese és műmese.

A népmese a népköltészet körébe tartozó mese, amely a nép szájhagyományában élő vagy ebből följegyzett népmesék összessége. Fő jellemzője, hogy a keleties és a nyugatias vonásokat is hordozza, emellett nemzeti sajátosságként a magyarság történetét is magával viszi. (Szávai:2009. 30p)

A műmese más néven a modern mese szerzője mindig ismert, ellentétben a népmesével. Mindig egyéni alkotások, melynek szövege állandó, nincsenek változatai, logikusabb és kevesebb benne a véletlen.

A második a téma szerinti csoportosítás, mely szerint tíz különböző mesefajtánk van, állatmesék, tanmesék-fabulák, varázs vagy tündérmesék, tréfás mesék, láncmesék, novellamesék, hősmesék, hazugságmesék, csalimesék.

Állatmeséknek két fajtáját különböztetjük meg. Az egyik a hindu eredetű tanítómese, a másik pedig az óeurópai állatmítoszokból eredeztethető mese, a magyar mesékben mindkét formája megtalálható. (Szávai:2009. 30p)

Tanmesék-fabulák rövid tárgyalás után csattanóval végződő tanulságos történetek, melyek cselekménye egyetlen mozzanatra van szűkítve, konfliktusa nem a cselekményben, hanem a karakterekben mutatkozik meg. (Komáromi:1999. 84p)

A tündérmesék a legismertebb mesék. Tipikus motívumai: a csoda, titokzatos segítség, varázslények, mint például óriás, tündér, törpe, emellett a varázslatos átváltozás. Ezen mese tanítása az, hogy éretté váljunk. (Szávai:2009. 30p)

A tréfás mesék a kedvezőtlen sors könnyebb elviselésében segítenek. Ezen mesékben a háttorzongató dolgok dominálnak. (Szávai:2009. 30p)

A láncmesékben a végkifejlethez szükséges folyamat elemei láncot alkotnak, mondatai ritmisan ismétlődnek, a végén visszagöngyöli az eseményeket és próbára teszi a mesélő és a hallgató emlékezetét is, mint például A pityke és a kökény című mese.

A novellamesék hasonlítanak a tündérmesékre, ám mégis hatalmas a különbség köztük, hiszen ebben nincsenek csodás elemek. A szegény és okos, de alacsony helyzetű szereplők kerülnek konfliktusba a gazdag és ostoba ellenfeleikkel, s feladatukat próbálják ésszel vagy cselvetéssel megoldani. (Komáromi:1999. 75p)

A hazugságmesék jellegzetes típusa a nagyotmondásokról felismerhető mese, eszköze a túlzás és az egyes szám első személyben előadott hitelesítés. (Komáromi:1999. 76p)

A csalimesék becsapják a folytatást váró hallgatóságot és hirtelen zárják le a történetet.

A harmadik csoportosítás szerint van felnőttmese, mint például az Ezeregy éjszaka meséi és gyerekmese.

2.6. Népmese

A gyermekek a népmeséhez állnak a legközelebb, így nem csoda, hogy felmérésem alatt én is egy népmesét, mégpedig A kiscigányt fogom elmesélni a gyermekeknek.

A mesék közül a legtöbbet a népmeséket kutatták, ráadásul nagyon sokféleképpen.

„Kutatták az eredetét, elterjedését és területi típusait, történetének kezdeteit, elnevezéseinek és műfaji változásainak sokszínűségét, a mesemondás körülményeit, a mesemondó egyéniségét, vizsgálták a mesekutatás és mesegyűjtés történetét.” (Boldizsár: 2003)

2.7. Hans Christian Andersen és a nagy mesegyűjtők

Hans Christian Andersen egy dán költő és meseíró volt, aki a 19. században élt. A világ meseirodalmának kiemelkedő alakja volt, hiába szégyellte kezdetben, hogy meséket ír. Mivel kiemelkedő tehetség volt a gyermekeknek szóló műfajban, így pályafutása folytatásában főbb elfoglaltsága a meseírás volt. (Kiss E.:2022.)

Ezen mesék fennmaradását a mesegyűjtőknek köszönhetjük. A nagy mesegyűjtők közé tartoznak a Grimm testvérek és Benedek Elek is.

Jacob Grimm és Wilhelm Grimm más néven a Grimm testvérek a 19-20. században éltek. Húsz éves koruk óta érdekelték őket a népköltészeti alkotások. Mikor elkezdtek önállóan meséket, és mondókákat gyűjteni először is: „felhasználtak nyomtatott forrásokat éppúgy, mint régi kéziratokat, krónikákat, naplókat és jegyzőkönyveket. De még fontosabbak voltak azok a barátoktól levélben kapott közlemények, amelyek családi körben vagy ismerősök közt feljegyeztek. Amelyek akkoriban ismert meséket tartalmaztak. „A testvérek fő célja a felnőttek és a gyermekek megnyerése a mesék alapján.” A Grimm-mesékből az első magyar nyelvű válogatás 1861-ben jelent meg. Azóta a gyűjteményből kisebb-nagyobb részek, válogatások többször is készültek a magyar olvasók számára. (Márton: 2020.)

Benedek Elek a 19-20. században élt. Szüleinek nagy hatása volt rá, hiszen édesanyjától hallhatta és szívhatta magába a népköltészetet. Édesapja Kisbacon egyik legjobb mesemondója volt, aki olyan regéket mondott el fiának, amik népköltészetből és az általa olvasott regékből állt. Szülőfalujából gazdag szellemi útravalóval indult a székelyudvarhelyi kollégiumba. A kollégiumban pedig hagyomány volt a népköltészetek gyűjtése, így mondhatni ez egy újabb jel volt számára. Ez a hagyomány a régi református kollégiumoknak közös értéke. A székelyudvarhelyi kollégiumban Kriza János sikere keltette fel érdeklődését a néphagyományok iránt. Kriza műve: A Vadrózsák, elsősorban Udvarhelyszék népköltészetét ismerhette meg az egész ország. Mivel a kollégium gyűjtést szervezett, Benedek Eleknek pedig nagyon kedvező háttére volt, így ő is részt vett az 1875-76-os tanítási évben, s meg is nyerte.

Ő volt az, aki a második országos díjat elnyerte. „Diákkorában néprajzi gyűjtőkörútra ment Sebesi Jóbbal. ... Az ifjúság számára meseátdolgozásokat (Ezeregyéjszaka, Grimm

meséi), verseket, színdarabokat, leányregényeket, történelmi és irodalomtörténeti műveket írt. ...Mint meseíró a magyar gyermekirodalom egyik megteremtője.” Sajnos egy gyűjtő könyve, füzetje sem maradt fent, így nem tudhatjuk milyen módszerrel gyűjtött, de az általa gyűjtött művek alapján tudunk következtetni erre. Először emlékezetből, később gyűjteményekből és saját korábbi gyűjtéseiből írt mesét. (Lengyel:1974. 31-38p)

2.8. Mesélési módszerek

Többféle mesemondási módszer van. Az óvodákban láthatunk bábozást, diavetítést, képeskönyv használatával történő, avagy képek alapján történő mesemondást is.

„A legjobb, ha az eszközt a mesehallgatáskor nem használjuk, ezáltal a gyerekeket belső képalkotásra ösztökéljük. A történetfeldolgozás azonban már történhet képek, például óhat diafilmkocka alapján.” Minden egyes óvodai mesefoglalkozásnál a gyermekek, amikor először hallják a mesét az óvónőtől, könyvből, vagy fejből meséli a mesét. Ezt követően a pedagógusok elbábozzák, vagy eljátsszák az adott mesét, majd a gyermekek beöltöznek a meseszeplőknek és az óvónő segítségével elmesélik a mesét. A csoportszobában képeskönyvből vagy mesebőrönd segítségével is mesélhetünk. (Zilahi: 1998)

Ha a meséknél bábozunk, akkor használhatunk ujjbábót, kesztyűbábót, pálcás bábót, avagy, de ha az óvónőnek van marionett bábja, akkor azzal is elmesélhet egy mesét. Ezek mellett a gyermekek láthatnak akár színházban, akár az óvodában maszkos játékot, bunrakut, fekete-színházat, árnyjátékot, óriásbábót és tárgyjátékot is. Ám az utólag említett bábozási módszereket én inkább színházi előadásoknál láttam.

A gyermekeknek írásvetítő vagy árnyjáték, esetleg pálcikabáb segítségével adhatják elő a kiválasztott epikus művet, akkor, ha ezt kicsit átgondolja az óvónő akár diavetítőt is vagy projektort is alkalmazhat ezen mesélési módszerekhez.

Ha a gyermekek önállóan mesélnek, akkor az összefüggő szövegmondást igényel és alkalmas a beszéd fejlesztésére, hiszen mesélés közben a szerep a gyermekeknek bátorságot ad és választékosabb kifejezésekre ösztönzi őket. A gyermeki mesemondást nem kell erőltetni, fontos, hogy a mesélésben örömet lelje, hiába mondja hibásan vagy nyögvenyelősen a történetet. Nagyon fontos, hogy csak annyit javítsuk ki a gyermeket, amennyi nem veszi el a kedvét a meséléstől.

A mese folytatása is fontos szerepet játszhat egy mese elmondásánál, hiszen ekkor a gyermekek miután meghallgatták a mesét önálló szövegalkotókká is válnak. Ezt láncszerű mese-folytatással is el lehet mesélni, mikor is a gyermekek egy-egy szakasz elmondása után egy másik gyermeknek adja át a történetet és így, ők is fejlődnek szókincsileg, fejlődik a gondolkodásuk, a türelmük és az egymásra figyelésük is.

A mesemondás másik eszköze a mesemimetizálás, mikor is a mesét némajátékkal játsszuk el. Ilyenkor óvodapedagógusként kérhetjük arra a gyermekeket, hogy legyenek olyan kicsik, mint a törpék, vagy nyújtózzanak olyan magasra, hogy elérhessék a magas fán található gyümölcsöket, vagy repüljenek, mint a madarak. Ez által előkészíthetjük a mese dramatizációt és felkészíthetjük a gyermekeket a további önálló mesélésre.

2.9. Digitális mese

A digitális mese számomra azt jelenti, hogy a gyermekek és a felnőttek egyaránt megtalálják ezeket a történeteket online videó formátumban. Az óvodában én a magyar népmese feldolgozásából mutattam meg a gyermekeknek a Kisgömböc című mesét. Ebből láthattam, hogy a gyermekeknek az adott mesélési módszerek közül melyik is tetszett.

A Nyuszi csoportnak mutattam meg a digitális formáját a mesének. Azt vettem észre, hogy a gyermekek ezalatt és a bábos mesélés alatt is ugyan úgy figyeltek, ugyan azokat a szokásokat csinálták, utánozták a Kisgömböcöt. Mikor bekapott valakit, ők is vele együtt csinálták és közben mosolyogtak, végig boldogok voltak. A másik dolog, ami szerintem teljesen normális, hogy ahogy halad a világ természetesen nekünk is haladnunk kell és nem maradhatunk le. A gyerekek otthon mást látnak és természetesen vissza is kell térni a gyökereinkhez, a régi módszereket is kell alkalmazni. Éppen ezért is nehéz az aranyközéputat megtalálni, de ez természetesen csoport és pedagógus függő is egyben.

Takács Zsófia Katalin szavaival élve, a digitális meséhez azon mesék tartoznak, ahol a mesemondásban szerep jut valamilyen digitális eszköznek és ahol a szövegen, illetve narráción van a hangsúly. Fontosnak tartom leszögezni, hogy nem csak a képes videó formátumú mesékre kell gondolni, hanem a beszkenelt mesekönyvek is, ahol meghallgathatjuk vagy elolvashatjuk a meséket. A digitális mesék hasznosak is, de hátráltathatóak is lehetnek. Azért is gondolom ezt hátráltatónak, mert a gyerekeknek nagyon fontos az, hogy formáljuk a képzeleterejüket, ennek a legjobb formája az, ha mesélünk. Ezeket a meséket, ha ők nem látnak hozzá képeket, akkor a saját képzeletükkel próbálják a szereplőket helyettesíteni. Gyakran teljesen máshogy képzelnek

el egy-egy mesét, mint mi felnőttek, hiszen ők a saját gyermeknyelvükre támaszkodva képzelik el azt. (Takács: 2015)

Igazából a digitális mesélés, Takács Zsófia megfogalmazása alapján, nem mondható, hogy teljesen más lenne, mint a hagyományos mese. Ezen mesék általában egy-egy könyv alapján készültek, a benne lévő képeket formálják át úgy, hogy a gyermekek mozgóképként láthassák azt. Például a Bogyó és Babóca című meséből is van könyv, diafilm és a televízióban is levetítik azt. Így elmondhatjuk, hogy ezek a mesék jótékony hatással is vannak a gyermekekre. A problémát a villódzó fények okozzák, emellett a televízió káros hatásai, itt sok mindent említhetnék. Szerintem a két legfontosabb az, hogy a gyermekeknek is könnyen megfájdulhat a fejük, emellett akár a szemük is, illetve, ha sokáig néznek, ráadásul közről, ilyen digitális eszközöket, az káros hatással lehet a látásukra. Így összességében azt érzem, hogy a digitális mese összehasonlítható a normál meséléssel egy bizonyos fokig.

2.10.A mese értelmezésének ellenőrzési módjai

A mese értelmezésének ellenőrzési módjaihoz, nagyon sok játék kapcsolódik. Ez a gyermekeket ráhangolhatja a mesére, vagy ezáltal a gyermekek még jobban magukénak érezhetik a mesét, a játékok során. Ezeket a játékokat mindig örömmel játszották és ha kértek tőlem valamilyen játékot, mint például a sugdolózós játékot, azt a mese végén akár többször is eljátszottam velük. Ez a játék annyit jelent, hogy kitalálok egy szót vagy rövid mondatot, amit egy kisgyereknek belesúgok a fülébe és ezt neki tovább kell adni a mellette ülőnek, aki még nem hallotta. Majd az utolsó gyermek pedig nekem súgja meg, hogy mit is hallott társaitól. Ezek a játékok nem csak azért jók, mert lekötöm így a gyermekek figyelmét, hanem látom rajtuk és magamon is, hogy élvezik ezeket és azok a gyerekek is élvezik ezt, akik általában nem nagyon szeretnek ilyen játékokban részt venni.

A következőkben néhány fontos és másfajta meseelemzési játékokat is megemlítek. A gyakorlati hetemen a gyermekek a következő játékokat szerették játszani: szoborjáték, mikor elkezdünk szaladgálni a csoportszobában, majd mondok egy állatot és ők hang nélkül valahogy utánozzák.

Állat utánzás, mikor nem csak úgy mozognak, mint egy állat, hanem az ő hangján szólalnak meg (kutyusnál ugatnak, cicánál nyávognak). A mese előtt sokszor játszottunk kincskeresést is, mikor egy-egy meseszereplőt elrejtettem a csoportban és őt meg kell keresniük. Ki jut eszedbe a ....-ról? a mese címét helyettesítjük be a pontok helyére, ami után a gyermekek egy-

egy meseszereplőt vagy adott tevékenységet mondanak el, hogy az a szereplő mit is csinált. Kire gondoltam? itt a gyermekek közül egy rövid időre kiküldünk valakit a csoportból, aki kitalálja, hogy ki is az a szereplő, az információ morzsák alapján. Ezen kívül asszociációs és mi változott vagy a sugdolózós játékot is imádják a kicsik. Persze nem csak ezeket szoktuk játszani velük, de ha ezen dolgokat alkalmazzuk a gyermekek izgatottabbak az átlagosnál.

Én ezekből az ellenőrzési játékokból 3 fajtát választottam ki. Az egyik a rajzolás volt, mikor a kedvenc részüket lerajzolták a gyermekek a meséből. A másik az, hogy mi jut eszébe a gyermeknek a Kisgömböcről, itt a meseszereplőket vagy adott tetteket kell elmondaniuk, természetesen a meséhez kapcsolódó dolgokat is mondhatnak, amit csak a mese megemlíti, de mégsem történik meg. Emellett a mesének a sorrendbe rakása a harmadik választásom, jelenleg a gyermekeknek különösen nehéz dolguk volt, hiszen 15 képből kellett sorrendbe rakniuk a mesét. Általában ezt maximum 10 képpel szokták, ezért is kellett a képeket két részletben bemutatni. Így nehéz dolguk volt, de miközben együtt meséltük ekkor a mesét, látszódtott rajtuk, hogy ki mennyire is figyelt.

3. Mese foglalkozások - felmérés

3.1. Általános tudnivalók:

Három óvodai csoportban és a meseműhelyben is meséltem. A három óvodai csoport a következő: Nyuszi csoport, Pillangó csoport és Maci csoport. A meseműhelyt, ami egy külön foglalkozás a mentor óvodapedagógusom „Kata néni” tartja.

Mindhárom óvodai csoportban a 4. nap kivételével, ugyan azt a módszert fogom alkalmazni. Mindegyik csoportban először is elénekeljük a pakolás dalt, ami a „Dolgozzatok legények!” című ének. Ezt követően a gyerekeknek lerakom a mesepárnát, amint lesz hely, a mesesarokban. Majd következik a meséhez csalogatás, mikor a gyerekeknek elfurulyázom szoprán furulyán a „Kiszáradt a diófa” című dalt. Majd következik a ceremóniás gyertyagyújtós mondóka, ami a „Mese, mese mátká”. Ezt követően a Camille Saint-Saëns – Aquarium című zenére elbarangolunk Meseországba, ahova az út sok-sok akadályon át vezet. Majd végül megérkezünk Meseországba és visszaülünk a párnáinkra, ahol meghallgatják a mesét.

Ha nem barangolunk, akkor ugyan erre a zenére elvarázsolom őket egy kendővel. Ezt követően a gyermekeknek elmondom a meséhez tartozó közmondást, ami a következő: „Sokat akar a szarka, nem bírja a farka”. (Vagyis sok mindent szeretne az ember, de nincs mindenre lehetősége. Aki többre vállalkozik, mint amennyire az erejéből telik, az előbb-utóbb felsül.) Ezt követően a gyermekeknek felolvasok egy verset, mint vershallgatás. Igyekszem 4 különböző verset mondani, ami a hóesésről szól. Természetesen, ha az óvó néniknek egy vers nagyon tetszik, és megtanítanák a gyerekeknek akkor azt mondom el nekik, ezek a versek következők:

Dudás Eszter: Hópehely S-S-S-S-S Hűvös idő, sok-sok felhő A havazás újra eljő Sok hópehely mozgolódik Ficáncol és forgolódik Bukfencet vet, vígan repül Az orrodra így rákerül! Fújj egy nagyot, el is illan, Fehér fénye messze csillan.	Dudás Eszter: Hópihe Kis hópihe táncot lejt, A szoknyája havat rejt. Forog, pörög, földre pottyán, Ki veszi fel, azt most onnan? Szoknya libben, fúj a szél Így táncol a hideg tél.	Mentovics Éva: Hópihe Csillog a szoknyám, csillog az ingem. Ott, ahol életem, hófehér minden. Jéghegyek csúcsán imbolygó felleg... Éled a szellő, ringnak a pelyhek. Várnak a dombok, hívnak a rétek. Szél karján lengek, szállok felétek.	Hétfvári Andrea: Tél-Anyóka Készülődik Tél-Anyóka, ablakában vastag dunna. Belsejében friss hó érik, szór belőle, hogyha kéri. Ablakából jól meg-rázza, így terül szét lent a tájra. Hull a friss hó, s táncra kelnek csillagszemű vidám pelyhek.
---	---	---	---

A vershallgatást követően visszabarangolunk Meseországba az óvodába (szintén a fentebb említett dallal), ahol a dadus néni már nagyon vár minket a sok-sok finom gyümölcssel, amit tízóraira megesszük a gyerekek. A második naptól elkezdődnek a foglalkozások a mesével kapcsolatban, így a hosszabb foglalkozásoknál kicsit később lesz a tízóraik.

Az első nap a gyermekeknek könyvből felolvasom A kiscigány című mesét, ami a szakdolgozatom gyakorlati részének meséje.

A második napon Lujzi babával mesélem el a gyermekeknek a mesét, aki egy külső szemlélő. (Itt elmondom a gyerekeknek, hogy Lujzi baba a szomszéd asszonyától, aki a szomszéd faluból, de hogy a szomszéd falu valójában kitől is hallhatta ezt a mesét azt rejtély övezi.) Ő csak egy eszköz lesz ahhoz, hogy a gyerekek még inkább maguknak érezhessék a mesét. Majd a gyerekektől megkérdezem, hogy mi jut eszükbe a Kiscigányról? Ezt hangfelvétellel felvesszem, amit miután mindent leírtam róla, természetesen megsemmisítek.

A harmadik napon Rőfivel mesélem el a mesét, aki egy belső szemlélő, akire épp a kiskondás vigyázott. (Itt a gyermekeknek úgy mesélem el a mesét, hogy ez a történet Rőfivel történt meg, aki éppen a legjobb barátaival játszadozott a hatalmas sárdagonyában. Majd elmeséli a történetet az elejétől, hiszen a jó mesék az elején kezdődnek, nem a végén, hogy leljék a poént.) Miután Rőfivel elmeséltem a mesét és visszatértünk az oviba meseországba, sorrendbe rakjuk a mese történéseit. Ezután együtt, rövidebben, még egyszer elmondjuk a mesét, majd a nagycsoportosokkal folytatjuk a történetet, amit rajzban örökítenek meg.

A negyedik napon megváltozik a mesélési forma csoportonként. A nyuszi csoportban az interneten megtalálható mesét mesélem el a gyerekeknek. A pillangó csoportban elbábozom a mesét. A maci csoportban pedig diavetítővel levetítem, és mesélem a mesét a gyermekeknek. Ezután a foglalkozás után, a gyerekekkel lerajzoljuk a kedvenc részeit a mesével kapcsolatban.

Az ötödik napon, pedig mindegyik csoportban elbábozom a mesét, hogy mindenki megismerhesse ezeket.

A felmérés alatt megemlített drámajátékok Gabnai Katalin könyvéből valók. (Gabnai: 1995.)

A felmérés alatt említett mondókák és dalok Forrai Katalin könyvéből valók. (Forrai: 2018)

3.2. 1. Csoport: „Pillangó”

Pillangó csoportban szeretném kezdeni a foglalkozást. A gyerekek itt ismernek a legjobban, velük töltöttem a legtöbb időt, a gyakorlatom alatt. A fő óvónővel, Katával egyeztetve felosztottuk a csoportok között a foglalkozásokat. Ebben a csoportban csak báboztam. Itt is, mint a többi csoportban, egy hétig meséltem a gyermekeknek A kiscigány című mesét, a csütörtöki napon elbábozom számukra azt, majd később velük együtt el is játszottam.

3.2.1.1. Csoport előzmény háttere:

A Pillangó csoportban töltöttem a plusz gyakorlatom egy éven át, így ezen gyermekek nagy része ismer engem, szeret engem és ragaszkodik hozzám. Többször kérdezik tőlem, hogy miért mentem át a Nyuszi csoportba, miért nem maradtam velük? Erre csak annyit tudtam válaszolni, ami az igazság is, hogy nekem most a Nyuszi csoportban kell segítenem.

Ebben a csoportban, sajnos 2022 szeptemberétől más óvó néni és dadus van, hiszen az egyik régebbi a Nyuszi csoportba ment át, a dajka pedig egy másik intézetben kapott állást. Ez a váltás a gyerekeken néha meglátszik még egy kicsit, de azt is láthatjuk, hogy nagyon szeretik az új óvó nénit és az új dadust. A gyerekek összetétele tavaly óta sokat változott, hiszen ebbe a csoportba lettek elhelyezve az ukrán kiscigányok, akik Kaposvárra menekültek. Jelenleg 4 ukrán kiscigány van az óvodában, 1 nagycsoportos, 1 középső csoportos és 2 kiscsoportos. Ezen gyermekek nem szerepelnek a foglalkozásokon, ott ülnek, de mivel nem nagyon beszélnek magyarul, így őket nem tudom kérdezgetni, viszont az ő szüleiket is tájékoztattam a mesélésről és arról is, hogy mit fogok csinálni a gyermekekkel. Ehhez megkértem egy fordító irodát, hogy fordítsák le a szülők számára a szülői tájékoztatómat.

Ebbe a csoportba 25 kiscigány jár, 14 kisfiú és 11 kislány. A 25 gyermekben belül ebbe a csoportba 1 db BTMN-es (Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási nehézséggel küzdő) kiscigány, 2 db SNI-s (Sajátos Nevelési Igényű) kiscigány jár.

3.2.1.2. 1.nap: Könyvből olvasás:

Mivel a nagycsoportosok elmentek korcsolyázni, és farsangi hét is volt, amikor ennél a csoportnál meséltem, ezért 11 órakor kezdtem a mesélést. A mesélés előtt a gyerekek gyorsan rendet raktak a szőnyegen, a pakolás dalra.

A gyerekeket a fentebb említett dallal odacsalogattam, amit egyszer elfújtam szoprán furulyán, hiszen a másik csoportnál láttam, hogy ők nem szeretik az alt furulyát, viszont a szopránt

annál inkább. Ezt követően jött a rituális mese dal, gyertyagyújtás, majd elmeséltem a mesét, végül Dudás Eszter: Hópehely című versét elmondtam a gyerekeknek. Mivel olyan okosan játszottak a gyerekek és sajnos a szeretetbábot az egyik kisfiú otthon felejtette, így csak egy kisgyerek tudta elfújni a mesegyertyát.

A foglalkozás a verssel és a szokásos hívogatással, mesével és gyertya elfújással együtt nagyjából 15 percre tellett.

3.2.1.3. 2.nap: Lujzi babás mesélés + Mi jut eszedbe a Kisgömböcről? labdás játék:

Ezen a napon 10 órakor a megszokott időben meséltem a mesét. Miután összepakoltunk, a gyerekeket odacsalogattam a mesepárnához. Meggyújtottam a ceremóniás mesemondóka mellett a gyertyát, elővettem Lujzi babát, aki elmondta a gyerekeknek, hogy ehhez a meséhez először barangoljunk el meseországba, majd elmeséli nekik. Majd a vezetésemmel, és a Meseországba vezető úthoz tartozó zenére elindultunk sok-sok akadályon át. Először térdemeléssel mentünk, hogy a nagy hóba jól tudjunk haladni, majd lábujjhegyen kezünket magas tartásban tartva mentünk tovább. Ezt követően törpe járásba haladtunk tovább, hiszen egy nagyon alacsony barlangon át vezetett az utunk. Végre megérkeztünk Meseország aranykapujához, így végül leülhettünk a párnákra. Ezt követően Ő mesélte a mesét és folytatta a foglalkozást a következő módon: „Sziaztok gyerekek én Lujzi baba vagyok! Nagyon örülök, hogy itt lehetek, hiszen annyira vártam ezt a napot, hogy titeket is megismerhesselek! Képzeljétek el, én ezt a mesét a szomszéd asszonyomtól hallottam. Ő pedig a szomszéd faluból, de, hogy a szomszéd falu honnan is hallotta a mesét azt rejtély övezi, azt senki sem tudja.” Így Lujzi baba elkezdte mesélni a mesét, majd mikor végzett az egyik kisfiú így szólt hozzám: „De Ági néni Lujzi nem mesélte jó a mesét, mert a kapások lyukasztották ki a kisgömböcöt!” Erre azt mondtam neki, hogy „tudod kicsim, Lujzi így ismeri ezt a mesét. Hallottad, hogy neki is úgy mesélték, s ha valamilyen történetet sok-sok ember elmesél, akkor előfordulhat, hogy egy kicsit máshogy mesélik el azt. Hozzá tesznek, vagy elvesznek belőle, vagy kicsit átírják a történetet.” Erre csak bólintott egyet, majd elmondtam a gyerekeknek a meséhez tartozó közmondásunkat, ami a következő: „Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka.” majd el is mondtam ennek jelentését is. Végül felolvastam nekik Mentovics Éva: Hópihe című versét, Meseországból visszamentünk az oviba. Ekkor elérkezett az általam legjobban várt része a foglalkozásnak, megkérdeztem tőlük, hogy kinek mi jut eszébe a kisgömböcről? Erre a következőket válaszolták, amik az ábrán láthatóak:

Végül a mesegyertyát ezen a napon egy olyan kislánynak szerettem volna adni, aki nagyon szomorú volt mostanában és szerettem volna, ha végre egy kicsit mosolyog. De ő nem szeretne volna elfújni, így egy másik kislány fújta el a gyertyát. Ezt követően egy kisfiú kapta Pihét a szeretet állatot éjszakára.

Nagyon örültem neki, hogy egy kicsi időt ebben a csoportban tölthettem újra. Nagyon izgultam,

hogy vajon tetszeni fog nekik ahogy mesélem nekik a mesét? De úgy éreztem, hogy hiába ismerik ezt a mesét, örültek annak, hogy én meséltem és nagyon tetszett nekik maga a mese is ahogy elmondtam nekik.

3.2.1.4. 3.nap: Röfis mesélés + képek sorrendbe rakása + nagyoknak mese folytatás:

A mesélést háromnegyed tízkor szerettem volna elkezdni, de ez sajnos egy órával későbbre csúszott a vizuális foglalkozás miatt. Miután mindegyik gyermek elkészíthette a különböző geometriai formákból a bohócát, elkezdhettem a mesélést. Ehhez a meséléshez a szokásos mesecsalogató furulya szó után a mese dal következett. Majd a gyerekeket elvarázsoltam meseországba. Ezután elővettem Röfit, a kismalacot, aki maga is megélte ezt a történetet és el is mesélte a kicsiknek a saját szemszögéből. Itt alkalmazkodtam „Anna nénihez”, aki ezelőtt már egy héten át mesélte a mesét, egy általam ismeretlen részlettel, amit Benedek Elek gyűjtésénél találtunk meg mind a ketten. Ő úgy mesélte a gyerekeknek, hogy katonák is voltak a mesében, mivel a gyermekek eredetileg így ismerték ezért természetesen én is így tettem. Majd Röfi neki is kezdett a mesélésnek: „Szervuszatok Gyerekek! Én Röfi vagyok, nagyon örülök, hogy megismerhetlek Titeket, hiszen Ági néni már nagyon sokat mesélt rólatok, és arról, hogy mennyire szeret Titeket! Képzeljétek el, én ma egy olyan mesét fogok elmesélni nektek, ami velem esett meg, miközben a malac barátaimmal az eddigi legizgalmasabb dagonyázós játékunkat játszottuk! De, hogy ne a közepéről meséljem el a történetet, elmesélem az elejéről. Egyszer volt, hol nem volt....” Miután végeztem a mesével a gyerekek a következőket kérdezték tőlem:

„Honnan tudod a történet elejét, ha te csak a végén csöppentél bele?” Erre a következőt válaszoltam: „Röfi onnan tudja a történet elejét, hogy elmesélték egymásnak, hogy ők mégis hogyan és mikor jutottak be a kiscgömböc bendőjébe.” A másik kérdés pedig a következő volt: „A kiscgömböcnek volt szíve?” Amire csak annyit tudtam válaszolni, hogy „nem. Képzeljétek el, a Kiscgömböcnek egy feneketlen gyomra van csak”, mire nagyot kacarásztak a gyerekek. Ezt követően együtt sorrendbe raktuk a történéseket, és következett a „finomság”, amit a gyerekek tízórai gyanánt esznek. Ezt követően abba kellett hagynom a foglalkozást, hiszen ezen a napon tartották a nagycsoportosok vetélkedőjét. Délután, miután mindenki felébredt, visszamentem a csoportba, mikor a nagyokkal folytattuk a mesét, és a következő gyönyörű rajzok készültek el. Az egyik kislánnyal én is rajzoltam a lapra, ketten csináltuk meg a gyümölcsfát, a kosarakat és a plédet, amire leülhetnek piknikezni a meseszereplők.

(12/1. rajz) A kislány szerint, aki rajzolta, miután meghalt a kiscgömböc eltemették, amihez sírt is rajzoltak, valaki sír a kiscgömböc sírja felett, hiszen „Ők sajnálják, hogy meghalt a kiscgömböc”. Laphasználata fektetett, normál laphasználat. A lap egészét használta ki, (mármint annak, ami neki jutott a többi rajzoló kiscgyerek mellett). Vonalvezetése határozott, a figurák nem ugyanannyira kidogozottak, a méretük eltér, ezzel életkorukat jelölte a rajzoló. A szereplők a mese szereplői, a 3 leányt és az anyukát szeretne volna lerajzolni. Az anyuka a legkidogozottabb karakter, elől az egyik gyermek, talán a legkisebb, majd mögötte az anyuka és a másik 2 idősebb leány áll. Összességében közel helyezkednek el egymáshoz, ami szorosabb kötődésre utal. A figurák között van, aki magasabb, van, aki alacsonyabb, ez az életkorukat jelöli. Nincsenek elhatároló elemek. A karok egymástól kissé távol helyezkednek el.

(12/2. rajz) A kislány szerint, aki rajzolta, miután meghalt a kiscgömböc a mese után piknikeznek egyet, úszkálnak a tóban, csúszdáznak lovagolnak, sőt még arcfestésük is lesz, majd együtt megnézik a naplementét. Laphasználata fektetett, normál laphasználat. A lap egészét használta ki, (mármint annak, ami neki jutott a többi rajzoló kiscgyerek mellett). Vonalvezetése határozott, a figurák ugyanannyira kidogozottak, a méretük eltér, ezzel távolságukat jelölte a rajzoló. A szereplők a mese szereplői, a 3 leányt és az anyukát az apukát és

a többi szereplőt szerette volna lerajzolni. Összességében normál távolságra helyezkednek el egymástól. Sok mindent csinálnak ezt egymás mellé ő így képzelte el, de így is ez szorosabb kötődésre utal. A figurák között van, aki magasabb, van, aki alacsonyabb, ez az életkorukat jelöli. Nincsenek elhatároló elemek. A karok egymástól kissé távol helyezkednek el.

3.2.1.5. 4.nap: Bábozás + rajzolás:

A negyedik napon is a szokásos módon kezdtem a mesét, de ezen a napon az óvó néni nagyon rosszul volt, így próbáltam maximálisan teljesíteni és egyben kicsit gyorsítani a feladatot. Láttam a gyerekeken, hogy ők csak végre megnéznék azt a meglepetést, amit nekik hoztam. Nem szeretnék sem barangolni sem egyéb dolgokat csinálni. Így rögtön el is meséltem nekik a bábokkal a mesét. Mesélés közben észrevettem, hogy ezek a gyerekek ezen a héten eddig, minden egyes alkalommal velem mondták a mesét, de ma nem. Ma csak figyeltek, hallgattak meg sem mukkantak, hogy mindenki jól hallhassa a mesét. Sőt az ukrán kisgyerekek is csöndben voltak, akiktől ez nem megszokott, hiszen nem is értik, amit mondunk. De nagyon remélem, hogy ez a jövőben megváltozik és végre ők is bekapcsolódhatnak a mesélés folyamatába.

Ezt követően minden kispajtás sorra kerülhetett, aki csak szeretett volna. Amíg ez a játék tartott, a gyerekek beleültek az ölembe, rám hajtották a fejüket, és úgy írták körül a szereplőket. Szerintük „baby könnyű volt ezeket megoldani”, ennek nagyon örültem, hogy így érezték, és közben láthatóan a játékot is szerették és versenyeztek egymással, hogy ki az, aki mondhatja a jellemzését az adott szereplőnek. A foglalkozást követően a gyerekek megették a „finomságot”, majd lerajzolták nekem, hogy mi a kedvenc részük a meséből. Ezek közül kettőt a következő képeken be is mutatok.

12/3. rajz) A kislánynak, aki rajzolta, az a kedvenc része a meséből, mikor télen a három leány testvér az udvaron játszik és nagyon szeretik egymást. Laphasználata fektetett, normál laphasználat. A lap közepét és jobb oldalát használta ki. Vonalvezetése határozott, a figurák ugyanannyira kidogozottak, viszont a méretük eltér, ezzel életkorukat jelölte a rajzoló. Balról jobbra, egyre fiatalabbak a szereplők. Elöl az idősebb testvérek találhatók, akik között

szorosabb kötődés látható. A két idősebb leány testvér közel helyezkedik el egymáshoz, ami szorosabb kötődésre utal, a legfiatalabb leány pedig egy kicsit távolabb látható. A figurák között van, aki elől, van, aki hátul helyezkedik el. A gyerekek közül a két idősebbet előrébb rajzolta, ami az alá-fölé rendeltséget jelöli a szereplők között. Emellett én a mesében ilyet nem meséltem, hogy a három leánytestvér játszott volna együtt, így ő kiegészítette a mesét azzal, hogy a testvérek labdáznak. A figurák között van, aki magasabb, van, aki alacsonyabb, ez az életkorukat jelöli. Nincsenek elhatároló elemek. A karok összefonódtak a két idősebb testvér között, erős a kötődés köztük, a legfiatalabb leány testvér pedig az életkora miatt is és nagy valószínűséggel a nagyobb korkülönbség miatt elhatárolódik egy kicsit. Ennek az oka a labdázás is lehet, hiszen, ha egymás mellé rajzolja őket szorosan, ők nem tudnak játszani.

(12/4. rajz) A kislánynak, aki rajzolta, az a kedvenc része a meséből, mikor bekapja a gyerekeket és az anyukát a Kisgömböc, amíg az apuka dolgozik. Laphasználata fektetett, normál laphasználat. A lap teljes területét használta ki. Vonalvezetése határozott, a karakterek arcát és haját kidolgozta, a ruháikat megrajzolta, viszont kiszínezni már nem akarta. A

figurákat nem színezte ki, 1 színnel rajzolt mindent, a figurák nagysága a meseszereplők életkorát jelzi. A Kisgömböcöt nagy méretben rajzolta le a lap közepére. Balról jobbra haladva az 1. a legidősebb leány, a 2. a legkisebb leány, a 3. a Kisgömböc, a 4. az középső leány, majd az 5. az anyuka. Az átlagos távolságnál nagyobb a karakterek elhelyezkedése, ez egy érzelmi távolságot jelenthet a gyermek és a meseszereplők között. Jelen gyermek nem hagyott ki semmit sem, azt a mozzanatot örökítette meg, mikor bekapja a családtagokat, amíg az apuka dolgozik. A nagytestvért a kicsivel nagy valószínűséggel azért rajzolta egymás mellé, mivel van egy kistestvére, aki a Nyuszi csoportba jár, és nagyon ragaszkodnak egymáshoz. Nagy valószínűséggel megvédeni szerette volna a kistestvért. Elhatároló elemeket nem rajzolt, sem karokat.

Egy dologban biztos vagyok, ezt a napot a világ minden kincséért sem cseréltem volna el senkivel. A gyerekektől olyan mértékű szeretetet, odaadást, és figyelmet kaptam, amire soha nem számítottam volna. Főleg az egyik ukrán kisgyerektől nem számítottam ilyesmire, hiszen ők még a feladatot sem értették. De azért a sok szeretetért és figyelemért, amit kapott tőlem, amikor abban a csoportban voltam és találkoztam vele, cserébe egy számomra rendkívül értékes ajándékkal érkezett hozzám. Mégpedig egy olyan rajzzal, amiben megmutatta az érzéseit irántam és kimutatta szeretetét, amiért nagyon hálás vagyok. Később még egy rövid ideig ott maradtam a csoportban, mikor is a gyerekek panaszkodtak nekem, hogy nem örülnek annak, hogy

én a Nyuszi csoportban töltöm a külső szakmai gyakorlatomat az ő csoportjuk helyett. Nagyon hiányzom nekik és úgy érzik, hogy én vagyok a legjobb óvó néni (tapasztalatlanságom ellenére is), amit a héten többször többen is elmondtak nekem. Ez a kis gondolat elmondhatatlanul sokat jelent számomra, hiszen mi óvó nénik végezzük a legnehezebb feladatot. A gyerekek szeretetben nevelését, amit nem lehet érzékeltetni senki felé, hogy ő a kedvencünk, vagy őt nem szeretjük. Én mindegyiküket egyformán nagyon szeretem, de bevallom őszintén nekem is van egy kedvencem az új csoportomban. Ezt az érzést próbálom nem kimutatni számukra. Mindegyikükhöz próbálok oda menni, időt szakítani rájuk, megnyugtatni őket. Ez szerencsére mindig sikerült nekem.

3.2. 2. Csoport: „Maci”

A második csoportban miután itt is egy héten át meséltem. Itt is fejből és könyvből olvastam és mondtam a mesét, majd diavetítőn levetítettem számukra azt. Itt is ugyanúgy dolgoztam fel a gyerekekkel a történetet.

3.2.2.1. Csoport előzmény háttére:

Ebbe a csoportba 18 kisgyerek jár, 10 kisfiú és 8 kislány. A 18 gyermekben belül ebben a csoportban 1 db BTMN-es (Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási nehézséggel küzdő) kisgyerekek, 1 db SNI-s (Sajátos Nevelési Igényű) kisgyerek jár.

Mivel én nem nagyon ismertem a gyerekeket, de közülük sokan tudják a nevemet, így kicsit rossz érzés volt mesélni, hogy én ezt nem tudom róluk, amit ők viszont nagyon is tudnak. Ezen kívül éreztem, hogy ez a kis csoport bámulatos. Aranyos és nagyon okos kisgyerekek járnak ide, akik mindent elmondanak, amit gondolnak. Ezen a héten többször is olyan szeretettel és boldogsággal fogadtak, amit sosem vártam volna tőlük. Ahogy meglátnak odajönnek, megölelnek, többször is mondják nekem, hogy szeretnek. Rajzolnak nekem és elmondják, hogy szerintük nagyon szép vagyok, ami mind nagyon aranyos, de ők nem emiatt egy csodálatos csoport, hanem pont azért amilyen okosak és furfangosak.

3.2.2.2. 1.nap: Könyvből olvasás:

A „Mese mese mátká” című mondókát elénekelte nekem Virág néni, hogy tudjam, hogy Ő hogy szokta a gyerekeket a mesepárnákért csalogatni. Ezután a gyerekeket én is, ahogy Ő mutatta nekem a fentebb említett dallal odacsalogattam majd a dalt elfűjtam szoprán furulyán. Ezt követően jött a rituális mese dal, majd elmeséltem a mesét, végül Dudás Eszter: Hópehely című versét elmondtam a gyerekeknek. Ami számomra nagy meglepetés volt, hogy ezt a verset

páran ebben a csoportban ismerték is. Majd mivel ma olyan okosan játszottak a gyerekek, és sajnos a szeretetbáb az egyik kislány otthon felejtette, így csak egy kisgyerek tudta elfűjni a mesegyertyát.

3.2.2.3. 2.nap: Lujzi babás mesélés + Mi jut eszedbe a Kisgömböcről? labdás játék:

Ezen a napon $\frac{3}{4}$ 10 -kor meséltem a mesét, majd miután összepakoltunk egy kicsit a gyerekeket odacsalogattam a mesepárnához a „Mese, mese mátká” című mondóka éneklésével. Miután meggyújtottam a ceremóniás mesemondóka mellett a gyertyát, elővettem Lujzi babát. Ezt követően Ő mesélte a mesét és folytatta a foglalkozást a következő képen: „Sziaztok gyerekek én Lujzi baba vagyok! Nagyon örülök, hogy itt lehetek, hiszen annyira vártam ezt a napot, hogy titeket is megismerhesselek! Képzeljétek el, én ezt a mesét a szomszéd asszonyomtól hallottam. Ő pedig a szomszéd faluból. A szomszéd falu honnan is hallotta ezt a mesét azt képzeljétek el rejtély övezi. Azt senki sem tudja.”

Így Lujzi baba elkezdte mesélni a mesét, majd mikor végzett elmondtam a gyerekeknek a mesehez tartozó egyik közmondásunkat, ami a következő: „Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka.” majd el is mondtam ennek jelentését is. Végül felolvastam nekik Mentovics Éva: Hópihe című versét, végül visszamentünk az oviba Meseország-ból. És elérkezett a foglalkozásnak az általam legjobban várt része, mikor megkérdeztem tőlük, hogy kinek mi jut eszébe a kisgömböcről? Erre a következőket válaszolták, amik az ábrán láthatóak:

Végül a mesegyertyát ezen a napon egy kislány fűjhatta el, majd a Mesemacit a szeretetállatot egy másik kislány vihetett el egy éjszakára.

3.2.2.4. 3.nap: Rőfis mesélés + képek sorrendbe rakása + nagyoknak mese folytatás:

A mesélést háromnegyed tízkor elkezdtem, majd ebben a csoportban megszokott mesélési folyamatot felhasználva kezdtem a foglalkozást. Először, ahogy a gyermekek a párnákat vették ki énekeltük együtt a „Mese, mese mátká” című mondókát, elfújtam a mese szignált, majd egyszer eltapsoltuk közösen a „Mese, mese mátká” című mondókát. Ezt követően a gyerekekkel elmentünk Meseországba, sok-sok akadályon át tudtunk eljutni ideig. Ezután elővettem Rőfit, a kismalacot, aki maga is megélte ezt a történetet és el is mesélte a kicsiknek a saját szemszögéből. Rőfi neki is kezdett a mesélésnek: „Szervusztok Gyerekek! Én Rőfi vagyok, nagyon örülök, hogy megismerhetlek Titeket, hiszen Ági néni már nagyon sokat mesélt rólatok, és arról, hogy mennyire szeret Titeket! Képzeljétek el, én ma egy olyan mesét fogok elmesélni nektek, ami velem esett meg, miközben a malac barátaimmal az eddigi legizgalmasabb dagonyázós játékunkat játszottuk! De, hogy ne a közepéről meséljem el a történetet, elmesélem az elejéről. Egyszer volt, hol nem volt...” Miután végeztem a mesével a gyerekek a következőket kérdezték tőlem: „Miért nem pislogsz?” Erre a következőt válaszoltam Rőfiként: „Képzeld el, elfelejtettem, hogy hogy kell pislogni.” A másik kérdés pedig a következő volt: „És aludni szoktál?” Erre a következőt válaszoltam Rőfiként: „Persze, csak lehunyom a szemem, és alszom.” Erre ezt válaszolta az a kislány, aki kérdezte: „De hát a pislogás is ugyan ilyen. Nézd, megmutatom. Látod, így kell pislogni ahogy én csinálom!” Majd Rőfi így válaszolt: „Hát, én sajnos így sem tudok pislogni, de köszönöm, hogy megmutattad!” Ezt követően együtt sorrendbe raktuk a történéseket, egy kislány elfújta a mesegyertyát, és egy kisfiú pedig haza vitte Mesemacit, majd következett a „finomság”, amit a gyerekek tízórai gyanánt esznek. Ezt követően abba kellett hagynom a foglalkozást, hiszen nekem vissza kellett mennem a csoportomba, de délután folytattuk a nagyokkal a mesét, miután mindenki felébredt, és a következő gyönyörű rajzok készültek el.

(12/5. rajz) Az első képen az látható, hogy a kislány szerint, aki rajzolta, az apuka és az anyuka a történetek után összeházasodtak. Laphasználata fektetett, normál laphasználát. Vonalvezetése határozott, a figurák nem ugyanannyira kidolgozottak, méretük eltér, ezzel fontosságukat szimbolizálhatta a gyermek. A szereplők az anyuka, apuka és a pap, ő van bal oldalt,

ő nincsen annyira kidolgozva. Ahhoz képest, hogy házasságot kötnek, távol állnak nagyon egymástól a karakterek, a szivárvány és egy kút az apuka és a pap közötti elhatároló elem. Az

apukának csinált egyedül karokat, az anyukának és a papnak pedig nem. Az anyuka mellé egy házikót is rajzolt és egy kétpúpú tevét, ami az anyukához közel áll, ezt azzal magyarázta, hogy azzal ment az esküvőjére az anyuka és éppen akkor szállt le róla. Így a karakterek távolsága pedig már érthetőbb, hiszen csak most kezdődik el az esküvő.

(12/6. rajz) A második képen az látható, hogy a kislány szerint, aki rajzolta, hazament mindenki és kipihenték a fáradalmaikat. Laphasználata fektetett, normál laphasználata. A lapközepét és jobb oldalát használta ki, (már-mint annak, ami neki jutott a többi rajzoló kisgyerek mellett). Vonalvezetése határozott, a figurák ugyanannyira kidolgozottak, méretük életkoruk miatt eltér emellett a szereplők léte miatt is, hiszen a malacok kisebbek az embereknél. A karakterek közel helyezkednek el egymáshoz, ami a meséhez is illik és ez egy szorosabb kötődést is jelent. Nincsenek elhatároló elemek, emellett a karok összefonódtak. A házak, amiket rajzolt a jelenleg nem szereplő falusiak házai, emiatt is van ennyire távol a szereplőktől. Ami érdekes, hogy hiába ők nem voltak ott a mesénél a házakat mégis sokkal jobban kiszínezte és kialakította, mint az emberábrázolást.

3.2.2.5. 4.nap: Diavetítés + rajzolás:

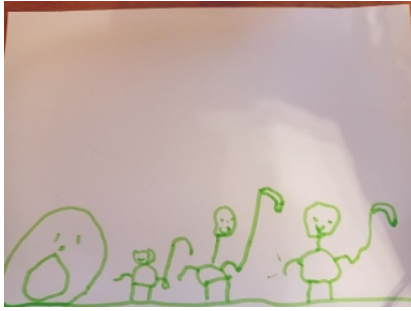

A negyedik napon is a szokásos módon kezdtem a mesét, de ezen a napon elvittem a csoportba a diavetítőt és a hozzá tartozó filmet is, amin megnézhattük a mesét a régi változatban. Nem barangoltunk sehova sem, hanem elvarázsoltam őket Meseországba, nehogy lerántsák véletlenül a technikát. A mesét végig figyelték egy szót sem szóltak.

Végül mese után mivel egyszerűen nem tudtam eldönteni aznap, hogy ki is fújja el a mesegyertyát, hiszen mindenki megérde-

melte volna, így a gyerekeket megkértem, hogy álljanak félkörbe és 3-ra együtt fújjuk el a gyertyát. Maga a mesélési módszer nagyon tetszett nekik, szerintük „ez volt az egyik legjobb mesélés, hiszen sötétet csináltunk és olyan formában láthatták a mesét, mint még sohasem.

(12/7. rajz) A kisfiúnak, aki rajzolta, az a kedvenc része a meséből, mikor a Kisgömböc bekapja a kapásokat. A lap aljának teljes részét kihasználta, vonalvezetése nagyrészt határozott, néha láthatóak benne kis bizonytalanságok, de ez életkorának megfelelő. A figurákat ugyanannyira kidolgozottak, magasságuk viszont eltér. Nagy valószínűséggel a távolság

miatt is és amiatt is azért jelölte így őket, mert vannak idősebb és fiatalabb emberek is akik kapálnak és az életkort szerette volna vele jelölni. Összességében a karakterek céljuknak megfelelő módon határolódnak el egymástól. Így „biztonságosan” sétálnak haza, nincsenek elhatároló elemek, a karok egymástól a feladathoz megfelelő távolságra helyezkednek el.

(12/8. rajz) A kislánynak, aki rajzolta, az a kedvenc része a meséből, mikor az anyuka kitalálja, hogy Kisgömböcöt esznek. Laphasználata fektetett, normál laphasználat, a lap egészét kihasználta. Vonalvezetése határozott, a figura ugyanannyira kidolgozott mint a ház és a nap a háttérben. A háttérben emellett egy egér is szerepel, amit azzal magyarázott,

hogy csak ki szerette volna próbálni, hogy tud-e egeret rajzolni, mert biztos van a faluban valahol egér is. Összességében közel helyezkedik el az anyuka a házhoz, szép színesen rajzolt, sok színt használt. Emellett az anyuka örömét is lerajzolta, aminek különösen örülök. Életkorának megfelelő a rajz, mivel nincs rajta több szereplő így nincsen elhatároló elem és a karok helyzete nem megállapítható.

3.2.2.6. 5.nap: Bábozás:

Az ötödik napon is a csoporthoz mérten a szokásos módon kezdtem a mesét, de ezen a napon az általam előre eltervezett dolgok kicsit másképpen alakultak, hiszen itt is báboztam a gyermekeknek. Ezalatt is végig figyelték, amit csinálok, nem is szóltak egy szót sem a mese alatt. Nagyon tetszett nekik ez a mesélési módszer is, de a végén, mivel megígértem, hogy eljátszhatják a mesét maguk is ha szeretnék, már alig várták, hogy ők jöhessenek. Miután elmeséltem nekik a mesét megkérdeztem tőlük, hogy melyik mesélési módszer tetszett nekik a legjobban?

Amire a gyerekek kisebb része azt válaszolta, hogy a bábozás. A nagyobb része úgy válaszolt, hogy a diavetítés azért tetszett nekik nagyon, mert akkor sötétet kellett csinálni és érdekes volt számukra. Azt is láttam rajtuk, hogy ugyanannyira érdekelte őket mind a két féle

mesélési módszer. Talán a diavetítés őket jobban megfogta, ami számomra nagyon érdekes, hiszen ez a generáció már tabletekkel és telefonokkal rendelkezik már óvodában is. De a sötét és az újdonság győzött ebben a csoportban, aminek nagyon örülök. Végül, a foglalkozást követően a gyerekek megették a „finomságot”.

3.2. 3. Csoport: „Nyuszi”

A harmadik csoportban a Youtube-os mesét fogjuk megnézni, ezt követően az előbb említett módszerrel feldolgozzuk azt.

3.2.3.1. Csoport előzmény háttere:

A Nyuszi csoportban töltöm a nyolchetes gyakorlatomat. Egy héttel a mesélés előtt, vagyis 2023.01.16 - 2023.01.22-ei héten ismerkedtem meg a gyermekekkel a szerdai, csütörtöki és pénteki napokon. Előtte is találkoztunk már, de a csoportban nem voltam sokat. Így nem is ismertek, ismernek engem annyira, mégis láthatóan nagyon megszerettek engem ezalatt a rövid idő alatt. Én is nagyon megszerettem őket, minden egyes kis csínytevésükkel együtt.

Ebben a csoportban, sajnos 2022. szeptemberétől más óvó néni van, hiszen az egyik régebbi óvó néni, a dajkával egyetemben elment nyugdíjba, a másik óvó néni pedig egy másikban kapott állást. Ez a váltás a gyerekeken meglátszik még egy kicsit, de azt is láthatjuk, hogy nagyon szeretik az új óvó néni, a dadusukat és az ovi pedagógiai asszisztensét is, akik velük vannak. A gyerekek tavaly óta hatalmas változáson mentek át jellemileg, ez főleg az ott lévő pedagógusok miatt érezhető, akik sok-sok szeretettel, és türelemmel állnak a gyerekekhez.

Ebbe a csoportba 20 kisgyerek jár, 13 kisfiú és 7 kislány, így elmondható, hogy ez egy igazán fiús csoport, ahol szinte minden egyes nap láthatom a gyerekeket a szőnyegen építgetni, szerelni, amibe a kislányok is nagyon szívesen bekapcsolódnak. A 20 gyermekben belül ebbe a csoportba 1db BTMN-es (Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási nehézséggel küzdő) kisgyerek, 3 db SNI-s (Sajátos Nevelési Igényű) kisgyerek jár, akik közül 1 mentális retardációban szenved.

3.2.3.2. 1.nap: Könyvből olvasás:

A mesélés előtt a gyerekek gyorsan maguktól már rendet raktak a szőnyegen, hiszen már nagyon várták a mesét, és azt is, hogy végre én meséljek nekik. A gyerekeket a fentebb említett dallal odacsalogattam, amit kétszer is elfújtam szoprán furulyán. Ezt követően jött a rituálás

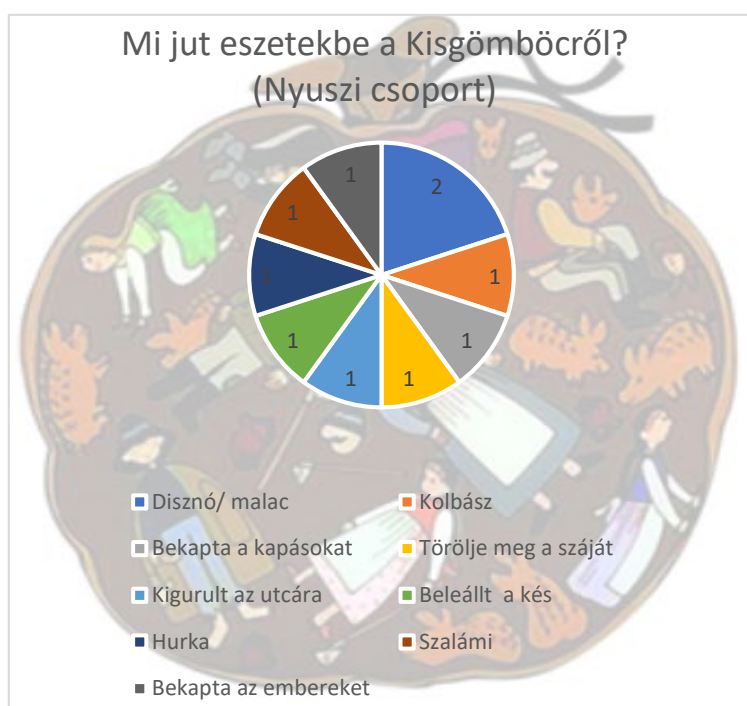
mese dal, majd elmeséltem a mesét. Ezt követően Dudás Eszter: Hópehely című versét elmondtam a gyerekeknek. A mese foglalkozás alatt egyszer, majd később még egyszer, ezt követően megkérdeztem őket, hogy vajon miről is szólhatott ez a vers? Mire jó hangosan és boldogan mondták, hogy „a hópelyhekről, a hóról és a hóesésről” természetesen meg is dicsértem őket, hogy ilyen ügyesen megválaszták a kérdésemet. Mivel ma olyan okosan játszottak a gyerekek, és sajnos a szeretetbáb az egyik kisfiúval együtt lebetegedett, így csak egy kisgyerek tudta elfűjni a mesegyertyát. Éppen ezért volt nagyon nehéz dolgom, hiszen ezen a napon nagyon okosan viselkedtek. A foglalkozás a verssel és a szokásos hívogatással, mesével és gyertya elfűjással együtt nagyjából 15 perc volt.

3.2.3.3. 2.nap: Lujzi babás mesélés + Mi jut eszedbe a Kisgömböcről? labdás játék:

Ezen a napon sem 10 órakor a megszokott időben meséltem a mesét, hiszen eljött a gyógytestnevelést tartó oktató. Mindenképpen megszerettem volna megvárni a gyerekeket, akiket elvitt magával tornázni. 10:30-kor visszajöttek a nagyok, a dadus néni segítségével gyorsan rendbe raktuk a csoportszobát a gyerekekkel együtt, majd odacsalogattam őket a mesepárnához. Előtte néhány kisgyerek hallotta, hogy ma különleges vendég jön hozzánk, akit a játékok elpakolása közben nem említettem nekik direkt, hadd legyen meglepetés számukra. Miután meggyújtottam a ceremóniás mesemondóka mellett a gyertyát, elővettem Lujzi babát, és innentől Ő mesélte a mesét és folytatta a foglalkozást a következő képen: „Sziaztok gyerekek én Lujzi baba vagyok! Nagyon örülök, hogy itt lehetek, hiszen annyira vártam ezt a napot, hogy újra gyerekeknek mesélhessek! De mielőtt elkezdem a mesét barangoljatok el Ági néni segítségével Meseországba, hogy elmesélhessem nektek ezt az érdekes történetet, amit én a szomszéd asszonyomtól hallottam. Ő pedig a szomszéd faluból, de, hogy a szomszéd falu honnan is hallotta ezt a mesét azt képzeljétek el rejtély övezi, azt senki sem tudja.” Majd a vezetésemre és a Meseországba vezető úthoz tartozó zenére elindultunk Meseországba a sok-sok akadályon át mentünk. Először térdemeléssel mentünk, hogy a nagy hóba tudjunk haladni, majd lábujjhegyen magastartásban mentünk tovább. Ezt követően törpe járásba mentünk tovább, hiszen egy nagyon alacsony barlangon át vezetett az utunk, majd végre megérkeztünk Meseország aranykapujához, így végül leülhettünk a párnákra. Lujzi baba elkezdte mesélni a mesét, majd mikor végzett az egyik kisfiú így szólt hozzám: „De Ági néni Lujzi nem mesélte jó a mesét, mert a kiskondásnak a kése nem kilyukasztotta a kisgömböcöt, hanem végig hasította!” Erre azt mondtam neki, hogy „tudod Kicsim, Lujzi így ismeri ezt a mesét, hallottad, hogy neki is úgy mesélték ezt, s ha valamilyen történetet sok-sok ember elmesél, akkor előfordulhat, hogy egy kicsit

máshogy mesélik el azt. Hozzá tesznek, vagy elvesznek belőle, vagy kicsit átírják a történetet.” Erre csak bólintott egyet, majd elmondtam a gyerekeknek a meséhez tartozó közmondásunkat, ami a következő: „Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka.” Majd megkérdeztem tőlük, hogy tudják-e mit jelent ez a közmondás, majd ugyan az a kisgyerek így szólt: „Ha túl sok mindent szeretnénk nem biztos, hogy megkaphatjuk azt.” Ezt követően megdicsértem, de el is mondtam a fentebb említett közmondás jelentését is nekik. Végül felolvastam nekik Mentovics Éva: Hópihe című versét, majd visszamentünk az oviba Meseországba. És elérkezett az általam legjobban várt része a foglalkozásnak, mikor megkérdeztem tőlük, hogy kinek mi jut eszébe a kiscsörgőről? Erre a következőket válaszolták, amik az ábrán láthatóak:

Végül a nagy izgalmamban hibáztam, és elfelejtettem a mesegyertya elfújását és a szeretet plüss odaadását a gyerekeknek, amire a dadus néni halkán figyelmeztetett. A mesegyertyát ezen a napon 2 kisfiú fújta el együtt, akik nagyon ügyesen és okosan megoldották a feladatokat, amiket „Kata néni” adott nekik.

3.2.3.4. 3.nap: Rőfis mesélés + képek sorrendbe rakása:

A mesélést a szokásos időben kezdtem el. A meséléshez a megszokott mesecsalogató furulya szó után a szokásos mese dal következett, majd a gyerekeket elvarázsoltam Meseországba. Ezután elővettem Rőfit, a kismalacot, aki maga is megélte ezt a történetet és el is mesélte a kicsiknek a saját szemszögéből. Majd Rőfi neki is kezdett a mesélésnek: „Szervusztok Gyerekek! Én Rőfi vagyok, nagyon örülök, hogy megismerhetlek Titeket, hiszen Ági néni már nagyon sokat mesélt rólatok, és arról, hogy mennyire szeret Titeket! Képzeljétek el, én ma egy olyan mesét fogok elmesélni nektek, ami velem esett meg, miközben a malac barátaimmal az eddigi legizgalmasabb dagonyázós játékunkat játszottuk! De, hogy ne a közepéről meséljem el a történetet, elmesélem az elejéről, hiszen egy jó mese sem a közepén kezdődik. Egyszer volt,

hol nem volt....” Ezt követően együtt sorrendbe raktuk a történeteket, és következett a „finomság” amit a gyerekek tízórai gyanánt esznek. A foglalkozást másnap folytattam. Így pénteken rajzoltunk reggel, amit a következőkben látni is lehet.

3.2.3.5. 4.nap: Projektoros vetítés + rajzolás:

A negyedik napon is a szokásos módon kezdtem a mesét, de ezen a napon elvittem az óvodába a laptopomat, amin megnézhattuk a mesét a Magyar népmesés változatban. Nem ba-

rangoltunk sehova sem, hanem elvarázsoltam őket Meseországba. A mesét végig figyelték egy szót sem szóltak, de amikor a kiscigány bekapta a meseszereplőket akkor láttam az arcukon, hogy ők is ugyan úgy csinálják és megpróbálják bekapni a szereplőket. Végül mese után mivel egyszerűen nem tudtam eldönteni aznap, hogy ki is fújja el a mesegyertyát, hiszen mindenki megérdemelte volna, így a gyerekeket megkértem, hogy álljanak félkörbe és 3-ra együtt fújjuk el a gyertyát.

A foglalkozást követően a gyerekek megették a „finomságot”, majd lerajzolták nekem, hogy mi a kedvenc részük a meséből. Ezek közül kettőt a következő képeken be is mutatok.

(12/9. rajz) A kislány, aki rajzolta, az a kedvenc része a meséből, mikor a Kiskondást bekapja a Kiscigány. Laphasználata fektetett, normál laphasználat, a lap közepét használta ki. Vonalvezetése határozott, a figura kevésbé kidolgozott mint a kiscigány. Összességében közel helyezkedik el a Kiskondás a cigányhoz, több színt használt, emellett a kiskondás szomorúságát is lerajzolta, aminek különösen örülök. Életkorának megfelelő a rajz, mivel nincs rajta több szereplő így nincsen elhatároló elem és a karok helyzete nem megállapítható.

(12/10. rajz) A kislány, aki rajzolta, az a kedvenc része a meséből, mikor a Kisgömböc bekapja a kapásokat. A lapot állítva használta, ami felnőtt laphasználatra utal. Vonalvezetése határozott, a figurák ugyanannyira kidolgozottak, a méretük eltér a távolság miatt, amit nagyon jól ábrázolt. A karakterek, ha külön csoportokra osztom őket, mint kapások és a család, akit már bekapott a Kisgömböc, akkor elmondható, hogy jól rajzolta meg őket és közel is egymáshoz. Köztük csak házak vannak, mint elhatároló elemek mármint a kapások és a kisgömböc által bekapott családtagok között. Ez itt teljesen elfogadható, hiszen a kisgömböc éppen most gurul a kapások felé. A karok pedig közel helyezkednek el egymáshoz.

helyezkednek el egymáshoz.

3.2.3.6. 5.nap: Bábozás+ mese folytatás:

(12/11. rajz) Sajnos a nagyok közül csak ketten voltak aznap óvodában, így velük rajzoltam csak. Ezen a képen azt látjuk, hogy a kislány szerint, aki rajzolta, miután meghalt a kisgömböc a bal oldalon megjelent egyszer csak egy másik kisgömböc és a meseszereplőket újra bekapják. Laphasználatát fektetett, normál laphasználat, a lapnak csak egy kis részét

használt ki, vonalvezetése határozott, figurái viszont különböző nagyságúak, nagy valószínűséggel az életkort jelölte így. A karakterek közel helyezkednek el egymáshoz, ez szorosabb kötelékre utalhat. A figurák között egy elhatároló elem van, amit azzal magyarázott, hogy az a kapufa, hiszen a gyerekek fociznak, mikor megjelenik az új kisgömböc. A karok egymás alatt helyezkednek el.

(12/12. rajz) Ezen a képen, a kislány szerint, aki rajzolta, piknikeznek és a kolbászkarikákat megeszik a levesrel a meseszereplők, de még csak 1 ember érkezett meg a piknikezésre. Laphasználatát fektetett, vonalvezetése határozott, a karakter, akit lerajzolt közel helyezkedik el a leveshez, amit hozott, nincsen elhatároló elem, a karok távolsága pedig nem állapítható meg, mert

nem rajzolt több karaktert.

Az ötödik napon is a szokásos módon kezdtem a mesét, de ezen a napon az általam előre eltervezett dolgok kicsit másképpen alakultak, hiszen itt is báboztam a gyermekeknek. Ezalatt is végig nézték, amit csinállok, nem is szóltak egy szót sem a mese alatt. Miután elmeséltem nekik a történetet, megkérdeztem tőlük, hogy melyik mesélési módszer tetszett nekik a legjobban? Amire fennhangon azt válaszolták, hogy a bábozás. Emellett egy szintre emelték a projektoros meséléssel, hiszen mindegyik felkeltette a figyelmüket. Azt is láttam rajtuk, hogy ugyanannyira érdekelte őket mind a két féle mesélési módszer, talán a bábozás őket jobban megfogta, ami számomra nagyon érdekes, hiszen ez a generáció már tabletekkel és telefonokkal rendelkezik már óvodában is.

A foglalkozást követően a gyerekek megették a „finomságot”.

3.2. 4. Csoport: „Meseműhely”

A negyedik csoportban, mivel ez egy rövid foglalkozás és kevés gyermek vesz részt ezen, így ezt a mesét egy nap meséltem el. Ezen gyermekek az első, második, és harmadik csoportban előtte már hallhatták a fejből elmondott és könyvből olvasott mesét, és a bábozást is, így ebben a csoportban, hiszen ők az összetett csoport, itt a diavetítés és a projektoros mesélési módszert mutatom be számukra.

3.2.4.1. mesélési módszer: Diavetítés:

A diavetítés alatt nagyon fegyelmezettek voltak a gyerekek, figyeltek a mesére és arra is, hogy hogyan is közvetítem azt, a legtöbbjük számára érdekes volt ez a módszer, hiszen ők, ha láttak is ilyet nagyon kevésszer.

Ez a mesélési módszer 2 kisgyermeknek nyerte el a tetszését. Az egyikükről sejtettem, hiszen ő a régebbi dolgokat szereti és ahhoz húzza a szíve. A másik gyermeknek, pedig félelmetes volt az online mese végén hallott citera, de tudom, hogy Ő nagyon féltette a Kisgömböcöt, pont emiatt féltett.

3.2.4.2. mesélési módszer: Online mese:

Az online mese alatt is nagyon figyeltek a kicsik, és személy szerint érződött rajtuk, hogy nekik jobban tetszett az online mese. A gyermekek közelebbinek is érezték véleményem szerint, hiszen a diavetítés mesének nem volt olyan könnyű a nyelvezete, mert régies volt.

A következőkben be is mutatom, hogy ők milyen okokkal illették, azt, hogy az online

mese jobban tetszik számukra.,, jó volt, megéheztem tőle, nagyon piros volt, amikor kilyukadt a kiscsövec, élénkebb volt.” Összességében úgy érzem, hogy ez gyermek függő egyrészt, hogy mégis mennyire érzékeny is Ő. Mennyire szereti a régebbi dolgokat, mert esetleg abban is nevelték. A gyermekeknek sok-sok paramétert „kell teljesíteniük”, hogy megtudhassuk ezeknek a dolgoknak a valódi okát, hogy mit miért szeretnek. Emellett ismernünk is kell őket és nekik is minket, hogy megbízhassanak bennünk és elmondhassanak mindent, ami nagyon fontos mindenki számára.

3.3. A választott mesélési módszerek:

Voltaképpen 4 féle mesélési módszert alkalmaztam, ebből az egyiket háromszor is, különböző módokon mindegyik héten. Az első módszer a felolvasás volt, ezt minden egyes hétfőn alkalmaztam az első 3 csoportnál, ezt követően 2 napig mindenhol „báboztam”, azzal a különbséggel, hogy itt egy-egy báb segítségével meséltem csak el a mesét. Kedden Lujzi babával meséltem, szerdán pedig Rőfivel. Mint már fentebb említettem a keddi mesélésnél egy külső szemlélővel próbáltam szemléletesebbé tenni a mesét, szerdán pedig egy belső szemlélővel. Ez a belső szemlélő egy kismalac volt a Kiskondás kismalacainak egyike. Csütörtökön csoportonként eltérően meséltem, ekkor a Pillangó csoportban báboztam, a Nyuszi csoportban az online mesét vetítettem le, a Maci csoportban pedig diavetítővel meséltem a mesét. Összességében a gyermekek ezen a napon úgy figyeltek ahogy szoktak egy-egy érdekesség hallatán, nagyon tetszett mindegyiküknek a saját mesélésük. A Macisok nagy részének a diavetítés tetszett a legjobban, mert sötétet kellett csinálni és más élményt nyújtott számukra teljesen. A Nyuszisoknál a bábozás nyerte el a legjobban a tetszésüket, ők azzal indokolták, hogy sokkal jobb volt az, hogy megfoghatták és ők is eljátszhatták a szereplőket. Pénteken pedig mindenki bábozással

nézhetette meg a mesét, itt a Pillangó csoportban nem volt 5. napi mesélés, a Farsang miatt, de ez nem is volt baj, mert ugyan azt hallották volna a kicsik még egyszer.

3.4. A választott mese átadási módszerek és hatékonyságuk:

Összeségében mindegyik megfigyelt meseátadási módszer hatékony volt. A gyermekeknek mindegyik tetszett, de mégis csoportosan a gyerekeknek nagyobb mennyiségben a diavetítés tetszett a legjobban. Ezt követte az online mesélés, majd a bábozás. Számomra valamilyen téren érdekes ez, hogy a diavetítés volt a legjobban kedvelt, hiszen annak a mesének a szövege régies volt, nehezebben érthető, a képek nem voltak annyira jól kidolgozva, mint a mostani mesék. De azt kell mondanom, hogy az újdonság varázsa győzött! A bábozást sokszor alkalmazzuk az óvodában, így az nem volt olyan új dolgok számukra, természetesen érdekes volt a maga módján. Az online mese pedig azért kerülhetett a második helyre, hiszen azt otthon bárkikor láthatják, sőt igazából még itt az óvodában is van, amikor alkalmazzák. Számukra az sem tartogatható olyan sok újdonságot. De azt sem felejtetem el, hogy valójában, ha mindenki ismerte volna a diavetítést is, biztosan az online mese lett volna az, ami győzedelmeskedik, hiszen számukra az érthetőbb, az a megszokott.

3.5. A választott mese befogadási módszerek hatékonysága:

A kiválasztott mesebefogadási módszerek a következők voltak: rajzolás, Ki jut eszedbe a... játék, Mese sorrendbe rakás. Ezek közül véleményem szerint mivel ezeket mindenhol alkalmaztam, a gyerekek kedvence a mese sorrendbe rakás volt. Alig várták, hogy megoldhassák ezt a „rejtélyt”, hogy vajon mikor is jön az a képkocka, amit éppen ő kiválasztott. Számukra ez egy megoldandó feladat, ami nagyon izgatta őket. Így minden egyes nap láthattam, hogy ki mennyire figyelt, mennyire értette meg a mesét, mennyire érezte magáénak. Kétségkívül az elején könnyebb rajzolni, ami szintén egy nagyon jó módszer, de a gyerekek közül sokan nem nagyon szeretnek rajzolni. A kedvemért mégis megtették, hiába ez lenne a legjobb módszer, nem mondhatom annak, mert nem élvezte azt mindenki 100% -an.

3.6. Az otthoni és óvodai mesélési szokások eltérése:

Az otthoni mesélési szokások általánosságban elmondhatom, hogy nagyon eltérnek az óvodaitól. Kevesen használnak az otthoni mesélés alatt különleges szokásokat. Akik mégis

használnak, ők nagyon különlegessé teszik ezáltal a mesélést, hiszen így változik a mese. A gyermekek így érezhetik még jobban, hogy „számukra íródott” ez a mese, csak értük mesélik.

De a legfontosabb különbség az, hogy általában csak otthon mesélnek a gyermekeknek a szüleik. Természetesen vannak kivételek, amikor a szülők bemehetnek néhány óvodába vagy egy adott óvodai csoportnak az óvó nénije szülő. Akinek a gyermeke egy másik csoportba jár, s mikor az ottani óvó néni beteg vagy el kell mennie a közös úszásra, akkor előfordulhat, hogy összevonnak két óvodai csoportot. Ilyenkor az anyukája csoportjába kerül a gyermek egy rövid időre, mikor hallhatja, hogyan is mesél a gyerekekkel az anyukája. Ezeket a szélsőséges eseteket én nem használom most fel. Így hát, ekkor a gyermekek az otthoni biztonságos környezetben is hallhatnak mesét. Ami nagyon pozitív hatású számukra, hiszen ez segít a gyermek szókincsén, kifejező képességén, képzelő erején, gondolkodásán és nem utolsósorban a szülő-gyermek kapcsolaton. Ezek által a gyermekek saját kis világa épül és egyre szebb lesz. Egy olyan pont a mostani rohanó világban, ami csak a szülőké és a gyermekeké. Ezt senki sem veheti el tőlük. Emiatt is nagyon fontos volt számomra, hogy ezt is belevegyem a kérdőívembe.

Az óvodai mesélésben persze a gyermek megkapja a pozitív érzelmeket, amikre szüksége van, hiszen az óvó néni és a többi óvodai dolgozó nagyon szereti őket egytől egyig. Mindegyikükben van valami különleges, amik segítségével újra és újra megszerethetjük a gyerekeket, bármennyire is legyen néha rossz napjuk és mondjanak gonosz dolgokat. Ezt én a saját bőrömön tapasztaltam meg, az én ovimban. Ahol a nyolchetes szakmai gyakorlatomat töltöttem a mesélések alatt is mindig pozitívan erősítettem meg a kicsiket. Figyeltem arra, hogy az ottani szokásoknak megfelelően először a mese szignállal furulya szóval odacsalogassam őket, majd közösen a megszokott mondókával, amit kétszer is elmondtunk odacsalogattuk a mesét, ezt követően vagy varázslattal, vagy játékkal elmentünk Meseországba. Majd attól függően, hogy hányadik mesélési nap volt, vagy én meséltem, vagy ők, amiben, ha kellett nagyon szívesen segítettem. Miután elmeséltük a mesét, majd visszautaztunk az óvodába, előtte általában mindig volt egy-egy játék, ami a meséhez kapcsolódott. Majd valaki elfújta a mesegyertyát és megkapta a szeretetbábot az én csoportomban őt Fülinek hívták.

Ezekkel a szokásokkal, ha mindig így csináljuk a gyermekekben kialakul egy szokásrendszer és a gyermekek tudják már, hogy mit mi követ, nagyjából meddig is fog az tartani, majd azt is, hogy mi is következik ezután. Így ők a szokások és a szeretetpedagógia segítségével kivirágoznak, érzik az önzetlen szeretet. Egyrészt olyan szeretetet, amit otthon kapnak a szüleitől. Így azt érzük el, hogy egy kiegyensúlyozott, boldog kis csoportot találhatunk magunk körül, akik minden rossz dolog ellenére minden egyes napban találnak valami jót, aminek

örülhetnek. Így mi is mint pedagógusok és a szülők is elérjük a közös célunkat, ami a gyermekek szeretetteljes és boldog kiegyensúlyozott nevelése.

4. Mesélés az óvodában - interjúk az óvó nénikkel

Az interjúm során 6 óvodapedagógussal készítettem a mesélési szokásaikkal kapcsolatban, a saját tapasztalataimmal kiegészítve félig strukturált mély interjúkat. Ebből négy óvodapedagógussal személyesen is tudtam találkozni és úgy feltenni számukra a kérdéseket, ketten pedig sajnos betegek voltak, így ők e-mailben válaszoltak kérdéseimre. Az interjú vázlatokat a mellékletbe helyeztem.

Az első kérdésemre a válaszok közül volt, aki a bábozást, de olyan is volt, aki a fejből mesélést preferálja. Akik a fejből mesélést mondták, ők utána azt is elárulták nekem, hogy a bábozás áll hozzájuk a legközelebb.

A mesélésekre a gyermekek reagálása mindegyikük szerint összességében nagyon függ attól, hogy éppen milyen mesét is hallanak. Vannak olyan mesék, amiket jobb, ha elbábozva is látnak a gyermekek, hogy megérthessék, hiszen annyira komplex is lehet az a mese, hogy nem biztos, hogy eszközök nélkül meg is értenék ezeket a gyerekek. Általában az is elmondható, hogy a csoportnak összességében mindig az a kedvencük, abba élik bele magukat a legjobban, hiszen ők is akkor eljátszhatják azt.

Maguk a mesélési szokások egységesek, hiszen az óvodának van egy megszokott mesélési módszere. Ez tartalmaz játékos és tanító elemeket is emellett segíti a gyermekek szokáskialakítását, hiszen mindig ugyan úgy bonyolódnak le a mesék. Először odahívják a gyerekeket a mesepárnához furulyaszóval, ezt követően meggyújtják a gyertyát és kétszer elmondják először hangosan, majd halkabban a „Mese, mese mátká” című mondókát. Ezután valamilyen módon eljutnak Meseországba, majd jön a mese, visszamennek az óvodába, s végül valaki vagy valakik elfűjják a mesegyertyát és egy kispajtás megkaphatja a szeretetbábót.

Legtöbben a népmeséket szeretik, hiszen a népmesének olyan a nyelvezete, emellett a szerkezete is, hogy a gyermekek számára kiszámítható, boldog a vége. Tanítja is őket egyszerre több dologra is, mint például arra, hogy a jó mindig elnyeri méltó jutalmát, a rossz pedig elnyeri méltó büntetését. Emellett a népi hagyományokat, népviseletet is megismerhetik a gyermekek ezek által.

Általában bábozást és beöltözést szoktak alkalmazni mesedramatizálásként, ezek közül inkább én személyesen a beöltözést láttam, hiszen sok mesét egyszerűbb és jobb is így eljátszani, mint bábokkal. Érzéseket is átélhetnek a gyermekek. Látszik az arckifejezésükön a „színesi játékokon” és a beszédükön is hallhatjuk ezek kifejezését.

Az óvónők közül van olyan, aki nem direkt módon szereti beletenni a játékokba a mesét akár a szereplőket, vagy a cselekedeteket, dolgokat elbújtatva benne. De akad olyan is, aki direkt módon szereti ezeket alkalmazni.

A kedvenc játékok között található a „*Mátyás király parancsára! sugdolózó, meseszereplő keresés, közös helyszín építés és mese eljátszás*”.

Legtöbbször az aktuális mese a kedvenc mese, de általában az óvó nénik olyan meséket keresnek, amik népszerűek, tudják, hogy a gyermekek is nagyon szeretik azokat. Persze vannak olyan mesék is, amik egy-egy gyermek kedvence, ezek általában a klasszikus mesék, mint például „*A három kismalac, A három pillangó, A hét kecskegida, Kismalac és a farkasok...*” Ezeket a meséket minden évben hallhatják a gyermekek, van, amikor alvásnál visszatérnek, de olyan is akad, mikor a gyermekek a szabadjáték alkalmával eljátszzák azt.

Van, aki meséléshez szeret digitális mesét alkalmazni és szokott is, viszont van olyan is, aki szerint a mesénél ennek a mesélési módszernek az óvodában nincsen helye. De valamilyen másik foglalkozás például projekt foglalkozás (Külső Világ [matematika és környezet] Tevékeny megismerése ebben az óvodában) közben igenis levetíthető és használható.

5. Otthoni mesélési szokások- kérdőív a szülők számára

Kérdőívemben harmincegy kérdést foglaltam össze, ami egyrész a gyermek otthoni, másrészt a gyermek óvodai mesélési szokásaiba is betekintést nyújt. A kérdőívemre összességében nyolcvanhét válasz érkezett.

Az első kérdésnél a válaszolók 74%-a vallotta magáról, hogy nő nemű. Az életkorok aránya nagyon változatos volt, a válaszadók 19%-a mondta azt, hogy 20 és 30 év közötti, 29%-a 31 és 40 év közötti, 31%-a 41 és 50 év közötti, 13%-a 51 és 60 év közötti, 6%-a 61 és 70 év közötti, 2%-a pedig 70 évnél idősebb. A harmadik kérdésnél, a válaszolók 59%-a válaszolta azt, hogy városi, 23%-a azt, hogy a fővárosban él, 18%-a pedig, hogy falusi. A gyermekek számánál pedig szintén nagyon változatos válaszok érkeztek, mégis azt lehetett látni, hogy a válaszolók nagy részének egy vagy két gyermeke van, de vannak olyan válaszolók is, ahol öt gyermek is él.

Jelen kérdőívnel a következőkben a gyermekek kifejezéssel fogok válaszolni, hiszen a szülők az Ő nevükben töltötték ki valamilyen téren a kérdőívet, emellett a kérdőívemre éretetőően állandósítani fogok. A gyermekek nagy része városi óvodába jár, ami a megkérdezettek 85%-át érinti, emellett 15%-uk falusi óvodába jár. A gyermekek többségében állami óvodába járnak.

A gyermekek számára a szülők, illetve nagyszülők 45%-a válaszolta, hogy minden este mesél, 38%-a válaszolta azt, hogy szinte minden este mesélnek nekik, 14%-a mesél néha a gyermekeknek, 2%-a sosem mesél neki, itt azt a lehetőséget tartom valószínűnek, hogy akkor mindig annak a 2 embernek a párja mesél a kicsinek. A legtöbben közülük könyvből szoktak mesélni, ez a válaszolók 88%-át jelenti, emellett szoktak úgy is mesélni, hogy egy ismert mesét átírták a családra, ez a válaszolók 19%-a. Van, aki saját maga által kitalált mesét is mesél, ez a válaszolók 48%-át jelenti, illetve a válaszolók 9%-a mesél digitális mesét. A gyermekeknek a következő mesék a kedvenceik: „*Bogyó és Babóca; Tom és Jerry; Vuk; Népmesék; A három kismalac; Anna, Peti és Gergő.*”

A szülők 24%-nak vannak mesélési szokásaik, ezek a következők: „*Összebújás, Éneklés, Közös vers mondás, Elcsendesedés, Mesegyertya elfújás, Egymás melletti ágyban fekvés emellett a napi történések elmesélése.*”

A gyermekek 57%-a szokott néha használni okoseszközt, 35%-a rendszeresen, 8%-a pedig sosem használ okoseszközöket. Azok, akik az előző kérdésnél „igen”-nel, vagy „néhá”-val válaszoltak, vagyis a válaszolók többségében vallotta gyermekéről, hogy használják ezen okoseszközöket.

A gyermekek 33%-a fél órát tölt okos eszközök előtt, 46%-a 1 órát, 18%-a 2 órát, 1%-a 3 órát, 1%-a 4 órát és 1%-a 4 óránál többet használja ezen okoseszközöket. Ha ezt megnézzük számomra ez egy nyugtató szám, hiszen a gyermekek többsége akkor maximum 2 órát tölt el az okoseszközök használatával életéből naponta. A többi időben pedig társaival és szüleivel játszik. A gyermekek között a televízió az, amit előnyben részesítenek mesélésnél, ez a válaszolók többségét jelenti, 19%-uk használja a számítógépet és a laptopot akár a televízió, akár egyéb okoseszköz mellé. Telefonon a gyerekek 35%-a néz mesét, iPadon vagy Tableten pedig a megkérdezettek 27%-a néz mesét egyéb okoseszközök mellett is akár. A válaszolók közül pedig 4%-uk nem használja egyik eszközt sem.

A mesélés a legtöbb válaszoló szerint fontos a gyermekek életében. Engem ez a válasz is nagyon megnyugtató, hiszen ez azt jelenti, hogy a szülők is érzik azt, hogy a mesének mennyi pozitív hatása van a gyermekek életére. Akik igennel válaszoltak, közülük a válaszolók 70%-a szerint a mesélés a *Nyelvi nevelés szempontjából*, 93%-a szerint a *Képzőerő fejlesztésének céljából*, 62%-uk szerint *A mese tanító célzata okán*, 45%-uk szerint *A gyermeki világáért, érthetőségéért*, többségük szerint pedig *A gondolkodás fejlesztése miatt*. A válaszolók 1%-a közül még ezeket is választották: *„A rohanó világunkban ez mindig a közös pont, az összebújás, érzelmi kötődés pillanata.; Kapcsolatban vagyok vele.; Az együtt töltött meseidő nagyon jó dolog.; Kommunikációs készség, érzelmi intelligencia fejlesztése, konfliktuskezelés; Az együtt töltött idő. Napi dolgok feldolgozása kitalált mesét.; A mesék személyiségformáló ereje, irodalmi nevelés, belső képalkotás, anya-gyerek kapcsolat erősítése...; Erősíti a szülő-gyermek kapcsolatot.”*

A válaszolók 45%-a szokott a gyermekkel szerepjátékot játszani a mesélések alatt. Az igennel válaszolók szerint a következőkért fontos a gyermekkel való szerepjáték: *„Képzőerő fejlesztése, memória edzése; Fantázia fejlesztése; Empátia fejlesztése; Életre felkészítés és a Kreativitás fejlesztése céljából.”*

A szokásos esti mesén kívül a gyermekeknek a szülők 79%-a mesél máskor is mesét, 21%-a pedig csak este mesél gyermekének. Az igennel válaszolók közül az emberek 18%-a szokott délelőtt is mesélni, 50%-a az ebéd utáni alvásnál is mesél, 60%-a pedig játék közben szokott mesélni gyermekének. Emellett a következőket is választották: *„Este; mikor igényli.”*

A válaszolók 71%-a szokott gyermekével együtt mesélni, 29% nem. A mesélések alatt a válaszolók 64%-a szokott könyvből is olvasni, 67%-a szokott fejből is mesélni eszköz nélkül, 18%-a szokott bábozni is, 20% alkalmaz diavetítést is a mesélés során. A gyermekek 70%-a szokott egyedül mesélni, 30%-a pedig nem szokott. Ezek alatt a mesélések alatt 40%-a szokott

„könyvből is olvasni”, a legtöbben fejből szoktak mesélni eszköz nélkül, emellett 20%-a bábozni is szokott, 8%-a szokott diavetítőt is alkalmazni.

A gyermekek 45%-a elmeséli szüleinek a mesélési szokásokat, ahogy mesélnek nekik az óvodában. Ezek alatt a mesélések alatt a következőket mesélik róla a gyermekek: *„Mit mesélt az óvó néni, Óvó néni mesélési szokásait, Ki fújta el a mesegyertyát, Illetve mi is történt vele aznap, azt minden nap eljátssza szüleinek.”*

A gyermekeknek 33%-a szereti annyira az óvodai mesélést, hogy minden nap alig várja, hogy hallhassa az aznapi mesét, 66%-a szereti a mesélést, 1%-a pedig nagyon nem szereti azt. A szülők 17%-a szerint az óvodában szoktak használni a pedagógusok okos eszközöket, 36%-a szerint nem szokták őket használni, 47%-a pedig nem tudnak róla, hogy az óvodapedagógusok használnák ezen eszközöket.

A gyermekek az én óvodámban a meséhez szoktak hallani egy-egy mondást/ szófordulatot, így kíváncsi voltam, hogy esteleg más óvodák is alkalmazzák-e ezt a jó szokást. A válaszok alapján a gyermekek 26%-a gyakran meséli ezeket szüleinek, 34%-uk néha használja ezeket otthon, 39%-uk pedig nem viszi haza ezen mondásokat. Ez számomra nem meglepő, hiszen tudom, hogy nem mindenkit érdekelnek ezek a kicsik közül, de annak örülök, hogy a gyermekek 61%-a összességében valamennyire haza hozza azokat. A következőkben pedig ezeket olvashatjuk: *„Itt a vége, fuss el véle...; Olyan messze van a matrica, ahol te még nem is jártál; Katona dolog!; Húzódjunk össze, sok jó ember kis helyen is elfér!; Énekléssel kapcsolatban, gyertek üljetek körbe, most énekelni fogunk!”*

5.1. Tapasztalatok a kérdőívvel kapcsolatban:

Igazából nem lehetek elégedetlen ezzel a kérdőívvel, hiszen egy hét alatt 87 ember válaszolt. Ebben barátaim és családtagjaim is sokat segítettek, emellett volt egy olyan streamer ismerősöm, aki nyereményjátékot is hirdetett az „Instagramm” alkalmazáson mikor is egy „Steames” játékot ajándékoz annak az embernek, aki kitölti, és ki lesz sorsolva. Nagyon megható volt látni azt, hogy olyanok is megosztották munkámat, akikkel életemben nem nagyon beszéltem és különösebben nem is kerestük egymás társaságát, mégis segítségemre sietett, mikor kellett. Ez számomra nagyon megható és fontos is volt, hiszen ennyi emberre és ennyi segítségre én nem számítottam volna sohasem.

Azok az eredmények, amiket olvashattam számomra megnyugtatóak voltak, hiszen egyrész a gyermekek többsége maximum 2 órát tölt naponta okos eszközök előtt, emellett a szülők

nagy része minden nap mesél gyermekének. Azok a válaszok, amik érkeztek egyszerre örömmel és melegséggel árasztottak el, olyan volt, mintha én is ismerném azokat a gyermekeket, pedig csak kevés gyermeket ismerek közülük, de mégis a pozitív válaszok segítségével úgy éreztem, hogy ezek a gyerekek mintha az én kis ovisaim lennének. Mindegyikük iránt egytől egyig szeretetet és hálát éreztem, hiszen nélkülük nem érkezhettek volna egy válasz sem kérdőívemre.

6. Összefoglaló

Számomra nagyon érdekes volt ez a kutatás, hiszen a mindennapi életből teljesen mást láthattam, és érezhettem, mint amit a kutatásom alatt tapasztaltam.

A szülők olvasnak a gyermekeknek, akik nagyon szeretik a meséket hallgatni. Többféle megközelítést is alkalmaznak, van, amikor fejből mesélnek mondjuk a gyermekkorukról, van, amikor egy ismert mesét átírnak a családra, de olyan is van, amikor könyvből olvasnak és sok esetben, a gyermek is velük mondja ezeket a meséket. Így a kutatásom számomra egyben megnyugtató, egyben nagyon érdekes eredményeket hozott.

Igen az tényleg előfordul, hogy a gyermekekkel a szülők néha a mindennapi fáradalmak után egyszerűen nem tudnak annyit foglalkozni, mint szeretnének, de a mesélések alatt a közös, rendszeres szokásokkal, sok-sok szeretettel kompenzálják ezt. Kérdőívemnél kiderült, hogy a szülők szerint is nagyon fontos a mesélés a gyermekek számára, sokak ekkor összebújnak gyermekeikkel, mesélnek egymásnak a napjukról. Összességében hasonló szokásokat alakítottak ki mesélésnél, mint az óvodában, persze eltérnek bizonyos mértékben, hiszen csak néhány dolgot vettek át, például a mesegyertya gyújtást, éneklést vagy vers mondást. Ezek a közös pillanatok nagyon különlegessé teszik a mesélési pillanatok.

Ami érdekes volt számomra, hogy annál a csoportnál, akiknél a bábozás és az online mesélés volt, mindenki a bábozásnak örült jobban az tetszett nekik a leginkább. Annál a csoportnál, akiknek a diabetés és a bábozás volt, náluk a diabetés győzedelmeskedett amiatt, mert új volt, sötét volt, nem a megszokott mesélési módszert hallhatták. Pont emiatt is volt számukra nagyon érdekesítő. A kontroll csoportnál pedig kétféle gyermeknek jobban tetszett a diabetés, mint az online mese. Így összességében elmondható, hogy a gyermekek kívánják az újat, szeretik a változatosságot, amik nem megszokottak a mesélési módszerekkel kapcsolatban az óvodában. Így győzedelmeskedhetett a diabetés is, hiszen nem sok gyermek láthatott diabetést vagy diabetés mesélést.

A mesélések, végig lekötötték a gyermekek figyelmét, mindegyik módszernél nagyon figyeltek és élveztek is azokat. Így, ha külön-külön kéne vizsgálnom őket, nem összességében, akkor azt mondhatnám, hogy néha igenis jó behozni ezeket a digitális meséket, mert így egyrészt kicsit jobban magukénak is érezhetik ebben az „új világban”, másrészt pedig mégis egy otthon megszokott dolgot láthatnak az óvodában, ami érdekessé is teszi azt. A diabetés mese pedig érdekes, régi módi, így a gyerekek egy kicsit akár a szüleik gyermekkorába is beletudják jobban képzelni magukat, így még jobban magukénak érezhetik ezeket a meséket. Fontos, hogy ha

régebbi nyelvezetű a mese akkor, ha a gyermekek esetleg érdeklődnének egy-egy szó után akkor azok után a szavak után utána olvassunk, és ne azt mondjuk számukra, hogy ne haragudj, de nem tudom. Az is egy megoldás, ha gyorsan megnézzük, de ha rögtön tudunk válaszolni a gyermek kérdésre azt ők is preferálják. E miatt nagyon fontos az óvónő felkészültsége.

Az első hipotézisem igazolt, miszerint különböző módon reagálnak a gyerekek a mesélési módszerekre. A legkedveltebb mesélési módszernek a diavetítés mesélés bizonyult, pont annak varázslatos világa miatt. A gyermekeknek ez egy újdonság volt, nem sokat találkoznak ilyennel és pont emiatt is lehetett ez a fajta mesélési módszer a kedvencük. A bábozást is természetesen szerették a gyermekek, de az számukra nem tartogatott semmilyen „új információt”, mint a másik két mesélés.

A második hipotézisem nem igazolt, miszerint a gyermekeknek az online mese lesz a kedvencük. Viszont abban igazam volt, hogy a legjobban a kontroll csoportnál tudtam megmérni, hogy vajon melyik is az a módszer, ami a legjobb lehet a számukra.

Véleményem szerint a leghatékonyabb módszer a mese sorrendbe rakása képek alapján. Itt a gyermekek számára általában maximum 10 képet adunk, hogy melyik is mikor következik a mesében, minél több kép van, annál nehezebb a feladatuk, hiszen nagyon oda kell figyelniük a részletekre. Természetesen a többi módszer is nagyon jó, ezeket a gyerekek játéknak fogják fel. Hiszen valamilyen téren játékok is, így mindig alig várják, hogy mikor milyen játékot is játszanak a mesélések alatt, amikor minden esetben játékosan tanulnak valami újat, amit a későbbiekben fel is tudnak használni. Így a harmadik feltételezésem nem igazolt, hiába az is egy nagyon jó vizsgálati módszer, a gyermekeknek a legjobbnak mégis a képek sorrendbe rakása bizonyult.

Szerencsére elmondhatom a kérdőívem segítségével, hogy a szülők közül legalább az egyikük szokott mesélni. **Sokaknak vannak különleges szokásaik, mint például a mesegyertya gyújtás, összebújás, éneklés, vers mondás stb.** Miközben ezeket olvastam azt éreztem, hogy a szülők nagyon figyelnek a kis kincseikre, próbálják izgalmassá és minél jobban a sajátjukká változtatni a mesélési szokásaikat, amik biztos vagyok benne, hogy mindig sikerülnek. Általában a szülők 1-2 dolgot tesznek meg a fentebb említett szokásokból. A gyakorlólhelyemen, volt mese szignál, amit egy-egy hangszeren szólaltatnak meg az óvó nénik. Ez lehet körte muzsika vagy furulya is, ezt követően miközben meggyújtják a mesegyertyát, elmondták együtt a „Mese, mese mátká” című mondókát kétszer is, majd eljutnak valamilyen módszerrel Meseországba, ez lehet varázslás vagy akár barangolás is, majd kezdődik is a mese, ezt követi egy játék. Ezután visszamennek az oviba és végül jön a jól megérdemelt mesegyertya elfújás és a

szeretetbáb, akit az kap meg, aki azon a napon a „legügyesebb” volt. **Így a negyedik hipotézisem lényegében igazolttá vált, hiszen eltérnek a különböző mesélési módszerek, mégis meg-egyeznek, viszont ezek a mesélések mégis különlegesebbekké válnak, a mesélőktől és a szokásoktól.**

A felmérés alatt nagyon jól éreztem magam, éreztem a szeretetet egyrészt a gyermekek, másrészt az ott dolgozók felől is. Éreztették velem, hogy jó az, amit csinálok, ügyes vagyok, van hova fejlődni, de ez az évek alatt kialakul a saját szokásrendszerem. Az interjúk készítésénél is fontos volt számukra, hogy azt a kis időt velem töltsék, minél jobban átadhassák azt, amit ők gondolnak a mesélési szokásaikról. Nem éreztetve azt, hogy ezek felesleges kérdések, hiszen a nagy részükre én eleve tudom a válaszukat. Kedvesen, türelmesen álltak ehhez is, így úgy érzem, hogy egy tökéletes óvodában voltam gyakorlaton.

7. Felhasznált irodalom

Boldizsár Ildikó: Varázslás és fogyókúra. Debrecen: Didakt Kft., 2003. 208p. ISBN 9632105737

Előd Nóra - Juhász Magdolna - Szücsné Pintér Rozália - D. Kósa Vilma - Kovács Andrásné;
Lektorálta: Gabnai Katalin: Add tovább! – Drámajátékok. Veszprém: Candy Kiadó, 1995. 82p.
ISBN 963 85259 1 6

Forrai Katalin: Ének az óvodában. Debrecen: Móra Könyvkiadó Zrt., 2018. 304p ISBN 978 963 415 656 7

Kádár Zoltán: A mese szerepe a gyermek személyiségfejlődésében. In:fejleszttem.hu [online] 2021.08.24. https://fejleszttem.hu/cikkek/a-mese-szerepe-a-gyermek-szemelyisegfejlodeseben/?gad=1&gclid=CjwKCAjwuqiiBhBtEiwAT-gvixLMQNEuv39ryqTgXs1FjWOS6mEPN65he4PTPqeVnvaVvO9ivemSTKhoC-tUcQAvD_BwE

Kiss Andrea: A mese szerepe a gyermek személyiségfejlődésében. In: Óvodai nevelés LIX. évfolyam (2006) 6.szám

Kiss Elvira: Andersen meséi. In: Gyermekmese.info [online] 2022 <https://gyermekmese.info/category/andersen-mesei/>

Komáromi Gabriella: Gyermekirodalom. Budapest: Helikon Kiadó Kft., 1999. 352p. ISBN 963 208 610 4

Lengyel Dénes: Benedek Elek. Budapest: Gondolat, 1974. 280p. ISBN 963 280 040 0

Magyar Waldorf Szövetség: (2018.04.09.) Digitális Közösségi Tér, 202303.18. <https://100.waldorf.hu/projektek/feher-var-waldorf-ovoda-es-iskola-digitalis-kozossegi-tere/>

Márton László: A Grimm testvérek meséi. In: Goethe Institut [online] 2013. augusztus <https://www.goethe.de/ins/hu/hu/kul/mag/20605326.html>

Roger Rueff: Te Difference Between a Story and a Tale. In: Explore the Library [online] 2018.09.07. <https://www.soulofyourstory.com/the-difference-between-a-story-and-a-tale/>

Szávai Ilona: Mint a mesében?. Budapest: PONT Kiadó, 2009. 111p ISBN 978 963 7265 95 2

Takács Zsófia: A digitális mesék kutatója. IN: ELTE [online] 2015.08.27. <https://www.elte.hu/content/a-digitalis-mesek-kutatoja.t.6270>

Törőcsik Katalin: 10. Vissza az eredetekhez – A mesék világa. IN: NAT2020 [online] 2020.
https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_5_nat2020/lecke_01_010

Wahyu Sukartiningsih, Neni Mariana, Maryam Isnaini Damayanti: Study of Social, Ethical Woman in Fairy Tales for Children. IN: Atlantis Press [online] 2019. 195-198p.
<https://www.atlantis-press.com/proceedings/icracos-19/125931363>

Zilahi Józsefné: *Mese-vers az óvodában*. Budapest: Eötvös József Könyvkiadó, 1998. 374p.
ISBN 963 9024 53 8

8. Melléklet

8.1. Verselés, mesélés vázlat tervezet

Tevékenység kerete: Tél

Tevékenység helye, ideje: Tallián Gyula utcai Tagóvoda

Korcsoport: vegyes csoport

Vázlatot készítette: Szuttai Ágnes Ilona

Tevékenység anyaga:	A kisgömböc (magyar népmese)
Tevékenység forma:	Mesehallgatás, bábjáték 1 hét
Tevékenység célja:	A gyerekek irodalmi fogékonyságának, képzeletvilágának alakítása. Szorgalomra, kitartásra nevelés.
Tevékenység előzménye:	Ismerkedés a mesével, beszélgetés a szereplőkről. A mese, mesefordulatok, helyszínek megismerése.
Tevékenységhez kapcsolódó nevelési feladatok:	<p><u>Erkölcsei és szociális érzelmek:</u> Fedezzék fel, hogy cselekedeteink hatással vannak környezetünkre. (A kitartó munka, előbb-utóbb meghozza gyümölcsét.)</p> <p><u>Esztétikai érzelmek:</u> A mesehelyszínek megrajzolása során, alakuljanak esztétikaiérzelmeik, fejlődjön szépérzékük</p> <p><u>Intellektuális érzelmek:</u> Bővüljön szókincsük.</p> <p><u>Humor megjelenítése:</u> A mese helyzeteiből adódó humor kibontakozása (szereplők csodálkozó arcai)</p>
Ráhangelés, nyugodt légkör megteremtése, egyéb ceremónia:	<u>Ölbéli játékok:</u> -

	<p><u>Vers:</u> Dudás Eszter: Hópehely; Dudás Eszter: Hópihe; Mentovics Éva: Hópihe; Hétvári Andrea: Tél-Anyóka</p> <p><u>Ceremónia:</u> „Mese, mese mátká...” Állandó hangulati előkészítés gyertyagyújtással, mondókával</p> <p><u>Ráhangelő játék:</u> Varázkendővel, varázsigevel csalogatom a mesét Elgyalogolunk meseországba, sok akadályt kikerülve a hosszú, fárasztó út után megérkezünk Varácsoljuk elő a meseszereplőket (varázkendővel, varázskosárral és a bábokkal)</p>
A mese elmondásának vagy feldolgozásának folyamata:	<p>1. nap: mesemondás könyvből eszköz nélkül</p> <p>2. nap: mesemondás egy falusi kislány bőrébe bújva</p> <p>3.nap: mesemondás az egyik malacka bőrébe bújva</p> <p>4. nap: mese levetítése projektorral és laptopal</p> <p>5. nap: mesemondás bábokkal</p>
Differenciálás, egyéni képességfejlesztés:	„A nagyobb gyermekeket már az első héten igyekszem bevonni a párbeszédreszekbe.”
Módszer:	Bábjáték, Beszélgetés, Értékelés, Dicséret, Differenciálás
Eszközök:	[Síkbábok, Meseháttér, Meseparaván, Mágnesek, (mindegyik csoport) Diavetítő, Diafilm (Maci csoport, Meseműhely)/ Projektor, Laptop (Nyuszi csoport, Mese műhely)] Törzsjelenetek képei, Gyertya, Mesepárnák, Mesekendő, Varázskosár, Labda, csomagolópapír, filcek, ceruzák A4-es papírok

Komplexitás:	A művészeti komplexitást zenehallgatással és vershallgatással, találós kérdéssel biztosítom.
A mese lezárása:	Nekem A kiscigány című meséről a .... jut eszembe labdajáték (kedd) Főbb mozzanatok sorrendbe rakása (szerda) A nagyokkal mese folytatás (szerda) Rajzolás (kedvenc rész lerajzolása) (csütörtök) Meseországából visszamegyünk az óvodába. Szeretettel körbeadásával (varázsérintéssel) érünk vissza az óvodába (vershallgatás)
Szülők bevonása, visszatekintő:	A feldolgozás hetében fotódokumentációt készítünk, amit csoportunk közösségi oldalán közzéteszünk.

8.2. 1. Magyar szülői értesítő

Kedves Szülők!

Szuttai Ágnes Ilona (Ági néni) vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus Neveléstudományi Intézetének óvodapedagógus alapszakos hallgatója. Tanulmányom keretében a szakdolgozatom gyakorlati részét (melynek témája: Az óvodai mesélés hagyományos és digitális módszereinek hatékonysága) a Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda Tallián Gyula utcai Tagóvodájában teljesítem.

Ezen felmérésnél mindegyik óvodai csoportban elmesélem A kiscigány című Magyar Népmesét, melyhez képeket és hangfelvételt kell készítenem. A hangfelvételeket, miután név nélkül leírtam a gyermekek válaszait a kérdéseimre természetesen kitörlöm és senki sem kapja meg. A képeket, amiket készítünk a foglalkozásokról, egy gyermek arca sem fog látszani, hiszen kisatírozom. A képek készítésével a mesélési módszereket és a gyermekek érdeklődését mérném fel. Hiszen arra vagyok kíváncsi, hogy melyik mesélési módszert fogadják be a legjobban a gyerekek. (A gyermekekkel a következőket fogom megbeszélni- csinálni, erre nem kell senkinek sem készülni, végig játékos feladatok lesznek: Mi jut eszébe a Kiscigányról?, megkérem

őket, hogy rajzoljanak le egy kedvenc részletet a meséből, sorrendbe rakjuk a történeteket közösen, majd a nagycsoportosokkal folytatjuk a mesét egy közös rajzzal.)

Négy féle módon fogom elmesélni a mesét. Mindegyik csoportban egy hétig tart a felmérés az első négy napon könyvből, majd fejből mesélek, ezt követően változik majd a mese előadása csoportonként. A Nyuszi csoportban az interneten megtalálható Magyar Népmesék videót vetítem le az ötödik napon, a Pillangó csoportban elbábozom a gyermekek számára a mesét, majd a Maci csoportban diavetítő segítségével mesélem el. A negyedik megoldás pedig, a Meseműhely foglalkozáson előadom mindegyik mesélési módszert, ez három héten át fog tartani, hiszen hetente csak egy ilyen alkalom van az óvodában.

A kutatás során a gyermekek anonimitását biztosítom, minden adatvédelmi és adatkezelési szabályt szigorúan betartok a hatályos jogszabályok értelmében. A vizsgálatból a gyermekekre, intézményre nézve semmilyen adatot nem hozok nyilvánosságra. Kizárólag a gyermekek általános eredményeire, jellemzőire összpontosítok.

A felvételek eredményét (amennyiben kéri minden szülővel gyermekének eredményeit ismertetem).

Segítségüket, együttműködésüket köszönöm!

Szuttai Ágnes Ilona

Óvodapedagógus hallgató

Szülői hozzájáruló nyilatkozat

Aláírással hozzájárulok ahhoz, hogy gyermekem részt vegyen a felmérésen.

Gyermek neve: _____, Szül.: _____ év
____ hó ____ nap

Szülő aláírása:

_____

Szülő neve nyomtatott betűkkel:

_____

Dátum: 2023. ....hó .....nap

8.2. 2. Ukrán szülői értesítő

Шановні батьки!

Мене звати Агнеш Ілона Сутгаі (тьотя Ілона), Я навчаюся на факультеті педагогічних наук педагогіки дитячого садка Угорського університету сільського господарства та природничих наук в місті Капошвар. У рамках навчання я завершую практичну частину дипломної роботи (тема якого: Ефективність традиційних і цифрових методів розповіді в дитячому садку) в місті Капошвар у Садку на вулиціТалліан Дюла, що відноситься до Фештетіч Кароліна Центрального Дитячого Садку.

У рамках цього я розповідаю кожній групі дитячого садка угорську народну казку «А кісгömböс», для якої я маю зробити малюнки та звукозапис. Після того, як я анонімно запишу відповіді дітей на свої запитання, я, звісно, видаю аудіозаписи і ніхто їх не отримає. На малюнках, що я роблю під час уроку, теж не буде видно обличчя дитини, тому що я їх зафарбовую. Роблячи малюнки, я оцінюю методіку розповіді та зацікавленість дітей. Так як, мені цікаво, який метод розповіді найкраще сприймається дітьми. (Я буду обговорювати та робити з дітьми наступне, до цього нікому не потрібно готуватися, будуть ігрові завдання: Що ви пам'ятаєте про Кісгömböс (Кішгембец)?, попрошу намалювати улюблену частину історії, ми разом складемо події попорядку, а потім старшою групою продовжимо розповідь спільним малюнком).

Я розповім казку чотирма способами. В кожній групі опитування триває тиждень, перші чотири дні я буду розповідати з книги, потім напам'ять, після цього презентація історії буде змінюватися для кожної групи. На п'ятий день у групі «Зайчик» покажу відеоролик «Угорські народні казки», що можна знайти в Інтернеті, у групі «Метелик» розіграю для дітей казку, а потім у групі «Ведмедик» розповім за допомогою діапроектора. Що стосується четвертого способу, я представлю всі методи оповідання на сесії Meseműhely, це триватиме три тижні, оскільки таке заняття в садочку лише один раз на тиждень.

Під час дослідження я забезпечую анонімність дітей, суворо дотримуюсь усіх правил захисту та управління даними відповідно до чинного законодавства. Я не буду розголошувати жодних даних слідства щодо дітей чи закладу. Орієнтуюсь виключно на загальні результати та особливості дітей.

Результати (за потреби я поясню результати їхньої дитини кожному з батьків).

Дякую за допомогу та співпрацю!

Агнеш
Ілона Суттаї

Учень факультету вихователя дитячого садка

Заява про згоду батьків

Своїм підписом я даю згоду на участь моєї дитини в опитуванні.

ПІБ дитини: _____, Дата народж.: _____ рік
_____ місяць _____ число

Підпис батьків:

_____

ПІБ батьків друківаними літерами:

_____

Дата: 2023. ....місяць .....число

8.3. Interjú kérdések

1. Te milyen mesélést kedvelsz bábozást vagy ha projektorral, esteleg diavetítő segítségével mesélsz?
2. A gyermekek hogyan reagálnak a különböző mesélésekre?
3. Milyen mesélési szokásod van (hogyan bonyolítod le a foglalkozást)?
4. Milyen fajtájú mesét szeretsz mesélni a gyermekeknek?
5. Ha a gyermekekkel eldramatizáljátok a mesélést milyen fajta módszereket alkalmazol?

6. Mik a kedvenc játékok, hogy ellenőrizd azt, hogy a gyermekek megértették-e a mesét?
7. Ezek közül a játékok közül a csoportod melyiket preferálja?
8. A csoportodnak ha van, mi a kedvenc meséje? Ezt a mesét többször is szoktad mesélni nekik/ velük?
9. Szoktál digitális mesét levetíteni a gyermekeknek, ha igen milyen gyakorisággal?

8.2.4. Interjú

1. Óvó néni:

- 1) Fejből mesélést preferálja elsősorban, mikor a gyermek képzeletére van bízva a mese elképzelése. Ezt követően a bábozást is nagyon szereti, hiszen az itt levő óvónői bemutatás, közel áll a gyermekek által elképzelt történethez is. Ezáltal ők is reprodukálni tudják azt a mesét, amit előtte hallottak, és az óvónő elbábozott nekik. A projektort és a diavetítőt is jónak tartja, szerinte ennek is van helye a mesélésnél.
- 2) Szerinte a gyermekek reakciói nagyban függenek a mesétől, hiszen vannak olyan mesék, amik kicsit bonyolultabbak és a mesélés által nem biztos, hogy úgy összekötik a történet szálait. Ekkor nem biztos, hogy annyira lelkesek, viszont mikor dramatizálnak és többször is hallották a mesét, ráadásul el is kezdik játszani azt, így egy kész képi világot kapnak. Azt is gondolja, hogy ezek a gyerekek sok kész terméket kapnak, mint például a képes könyvek, emellett nagyon kevés az a mese, amit tényleg csak a fantáziájukkal élénkítenek. Ezért nagyon fontos, hogy bármi féle kép nélkül hallhassanak mesét. Összességében ezen okok miatt úgy véli, hogy a gyermekek preferálják a kész képi világgal rendelkező meséket, hiszen ehhez vannak szokva.
- 3) Nagyon fontos a gyermekeknél a motiváció és egy kötött mesélési szokás, amit mindenki alkalmaz. Először a gyermekek hallják a mese szignált, közben leteszik a mesepárnákat, ezt követően együtt meggyújtják a mesegyertyát a „Mese, mese mátká” című mondókával. Majd ezt követi egy bevezető játék, ami a Meseországba indulást/érkezést magába foglalja. Ez után visszamennek az óvodába és következik a játék, ami a meséhez kapcsolódik. Ezek a játékok dráma játékok és minden nap a mesélések után vannak.
- 4) Ez az óvó néni nagyon szereti a népmeséket és fontosnak tartja, hogy a gyerekek ezek a mesék által kicsit megismerjék a népszokásokat, néphagyományokat és ezek bele épüljenek az identitásukba is. A népmeséknek van egy kiszámítható fonala, hiába gondolják sokan, hogy a népmesében sok az erőszak, mégis a mese

végén ezt az erőszakot feloldják és a gyermekek is megtanulják ezen mesék által, hogy a jók mindig megkapják a jutalmukat a tetteikért. Így egy fix megküzdési stratégiát kapnak, és a való életre is felkészíti őket.

- 5) A gyerekekkel bábozással és beöltözéssel is elszokták játszani a meséket. Van olyan mese, amit jobban szereti, ha a gyerekek akár árnyjátékkal, bábozással mesélnek, de vannak olyan mesék is amiket jobb, ha beöltözve mesélnek el a kicsik. Összességében a beöltözős feldolgozást preferálja, de mindegyiket előszeretettel alkalmazza.
- 6) Nem szereti a direkt mese csatolást, szerinte fontos, hogy rejtett szereplőként vagy mozzanatokként jelenjenek meg a mesékkel kapcsolatban a dramaturgiai játékok alkalmával. Így ezek által sokkal jobban magukénak érzik a mesét a gyermekek. Például, ha A három kismalac mesét meséli akkor van, hogy a gyerekekkel hármasával házikót épített, így megjelenik a 3 kismalac és az is, hogy mit is csináltak a mese alatt. Ezáltal a képzeletük is fejlődik. Emellett amikor megnézik társaik műveit akkor kicsit türelmet is gyakorolnak.
- 7) A gyermekek szeretik az előző kérdésre adott választát, az az egyik kedvencük, de a mozgásos játékok mindig nagyon tetszenek nekik.
- 8) Az aktuális mesék a kedvencek, a tematikus tervek alapján, 2 hétig mesélik a meséket van, amikor játék közben a gyerekek kiválasztanak egy- egy mesét a hívóképek alapján, így bármikor elmesélhetik azt akár a játékidőben is.
- 9) Van amikor a digitális meséket levetíti a gyermekeknek, hiszen szerinte fontos, hogy a gyerekek az óvodában is találkozzanak ezekkel az IKT eszközökkel, hiszen ezekkel nőnek fel a gyerekek. Nem kell ezzel mesélni állandóan, de jó ha ezzel is kicsit kitágítjuk a látókörüket. Hatalmas felelősségünk van, hogy jó dolgokra is használhatják ezeket a meséket. Ez a fajta történet mondás nem pótolja sem a fejből, sem a bábos mesélést, avagy a dramatizálást, hiszen ennek is megvan a maga helye a mesélések alatt.

2. Óvó néni:

- 1) Ő a bábozást preferálja, a gyerekek is nagyon szeretik, emellett Ő is szereti készíteni a bábokat, illetve a mesélésekhez színes meseképeket is szokott készíteni.
- 2) Mindig azt mondják, hogy „ez volt a legszebb mese, amit hallottunk”. Szeretik, ha beöltöznek, de azt is szeretik, ha bábozhatnak.

- 3) 2 hétig mesélnek egy-egy mesét és az első héten az óvó néni mesél az első óvó néninél leírt módon mesélnek mindig mindent a gyerekek is és az óvó nénik is. 2 napon át olvassák az óvó néni könyvből a mesét, ezt követően fejből, majd eljátszva mesélik azokat. A második héten, pedig a gyermekek fokozatosan egyre többet mesélnek, és egyre kevesebbet kell segíteni ezekben a mesélésekben.
- 4) Szerinte a népmese a nagyoknak jó, de a kedvence a sok szereplős mesék, ezeken belül is az állatos mesék, amikor a gyerekek utánozni tudják a meseszereplőket, így még jobban magukénak érzik azokat.
- 5) Van amikor a bábokkal mesélik a gyerekek van, amikor a gyerekek beöltöznek, ehhez kendőket és fejdíszeket készítenek.
- 6) Neki az a kedvence, ha a gyerekektől megkérdezik, hogy melyik meseszereplővé változna Ő nagyon szívesen.
- 7) A gyermekeknek a kedvence pedig a „Jégtáblás drámajáték”, meg az „Almás drámajáték”.
- 8) A kedvencük A vityilló című mese, a népszerű mesénél pedig a gyerekeknek a következő tanévben is elmesélik.
- 9) Nem nagyon szokott digitális eszközökkel mesélni, mert a gyerekek ezeket látják otthon is, így szerinte ezek bőven elegendőek otthon.

3. Óvó néni:

- 1) Ő a kedvenc meséit szereti fejből mondani, főleg a népmeséket, mert azokat ízesen elő lehet adni és láthatja, hogy a gyerekek csillogó szemekkel nézik Őt miközben mesél. A többi mesét, szereti elbábozni.
- 2) Szerinte a mesétől is függ mert a bábok elvarázsolják őket, de mégis szeretnek beöltözni és mindegyiknek megvan a saját varázsa.
- 3) Két hétig tart egy mesélés, az előző óvó néniknél említett módokon. Mindig be rendezik a mesehelyszíneket, így megjelenik a királyi udvar is.
- 4) Szereti a népmeséket, ezek közül is vannak kedvencei, az orosz mesék közül is van, amit a gyerekek nagyon szeretnek vele együtt.
- 5) Van, amikor sík bábokkal, kesztyű bábokkal játszó el a meséket, illetve vannak fejdíszek is, amikor a gyerekek beöltöznek egy-egy meseszereplőnek.
- 6) Ha a ládikóból születik a mese akkor egy-egy kelléket kiemelnek belőle és azok alapján kell felismerniük a mesét, vagy találós kérdéssel, találják ki a szereplőket, aki kitalálja ő lesz az a meseszereplő. Akár körbe adnak egy-egy

meseszereplőt, ekkor el kell mondania a kicsiknek, hogy mi is jut eszükbe róla, vagy mozgásos játékot is szoktak játszani.

- 7) A kedvenc játékok a mozgásos játékok, azokat bármikor többször is eljátszanák. Például a „Mátyás király parancsára!” című mese.
- 8) Vannak olyan mesék, amik ismertebbek és többször is elmesélnek a játék idő alatt, ekkor a gyermekek van, hogy meghívják az óvó néniket egy színházi előadásra, ehhez be is rendezik a szobát és eljátsszák a közönségnek az adott mesét.
- 9) Digitális meséket vagy történeteket Ő a projekthez kapcsolódóan szokott levetíteni. A meséket, amiket dramatizálnak a hagyományos módon szeretik eljátszani.

4. Óvó néni:

- 1) A megismerési résznél a fejből mesélést szereti, illetve a bábozás követi ezt, mindegyiket szereti, de mégis a fejből mesélést preferálják.
- 2) A gyerekek a bábozást részesítik előnybe a csoportjában.
- 3) Van egy megszokott ceremónia. Ez a ceremónia mindig a csalogatással kezdődik, ami egy-egy dal eljátszása furulyán vagy egyéb hangszeren. Az óvodapedagógus párja inkább körte muzsikát szokott használni mesecsalogatáshoz. Ezt követően jön a gyertya gyújtás a fentebb említett módon. Majd a mesére ráhangolódás, ezt követi a mese, majd visszamennek az óvodába és jön a drámajáték. Ezt után a jutalmazás következik, mikor valaki elfújja a mesegyertyát, majd másvalaki pedig a „Fülit” a csoport szeretetbábját hazaviheti.
- 4) Ő a népmeséket preferálja, mert ezek a mesék tartalmasak, mindig pozitív a végeredmény és tanulságosak is mindenki számára.
- 5) Szereti, ha a gyermekek beöltöznek de van, amikor bábozni szoktak a gyermekek, de van, amikor a kettőt ötvözi. A fejbábot preferálja, de ez a mesétől is függ.
- 6) Szereti az asszociációs játékot, szóláncot, és a gyermekek hangjának felismerését, amikor valaki a kör közepére leguggol, becsukja a szemét. Valaki megkopogtatja a hátát, mond egy mondatot, például: „Kopp, kopp, ki kopog, találd ki, hogy ki vagyok!”, emellett az egyik meseszereplő elbújtatását is nagyon szereti és a „Mátyás király parancsára!” című játékot is nagyon szeretik.
- 7) A gyermekek kedvence a hangfelismerős kopogtatós játék, emellett a „Mátyás király parancsára” című játék.

- 8) A három kismalac és a farkas a kedvenc meséjük, ezt van, amikor többször is elmesélik.
- 9) Még nem volt erre nála példa, viszont szeretné a jövőben így is mesélni a gyerekeknek a meséket, hiszen van, amikor egy- egy kisfilmmel vagy mesével jobban szeretik és megértik a mesét. Egyszer a projekt foglalkozás alatt a télről levetített egy ismertető történetet, ez pedig nagyon tetszett a gyerekeknek.

5. Óvó néni (Ő e-mailben küldte el a válaszait, hiszen nem tudott bejönni az óvodába, mert sajnos beteg volt):

- 1) Hozzám, a pedagógiai bábjáték módszere áll a legközelebb. Számos szakirodalom szól a bábjáték nevelő hatásáról, melyet gyakorlati munkám során is tapasztalok. A bábjátéknak olyan erős hatása van, hogy a gyermekek figyelme ráirányul, motivált állapotuk mindvégig fennmarad. Ezen felül komplex hatásánál fogva képességfejlesztő potenciája nagy, ezért számomra ez a módszer a legkedvesebb, a mesélés tevékenységben. (És az óvodai élet más területein is)
- 2) A gyermekek reakciója egyénenként változó. Minden gyermek más, egyszeri és egyedi individuum, ezért a reakciójuk is igen eltérő. Saját szakmai tapasztalatom azonban az, hogy azok a gyerekek, akiknek élénkebb a fantáziája, szívesebben hallgatják az élősztavas mesélést, vagy figyelik az óvónői bábjátékot. Ezzel szemben azok, akik nehezebben képzelik el a mesei helyzeteket, szívesebben nézegetik az illusztrációkat (diafilm), vagy a mesélést digitális eszközökkel.
- 3) Állandó meseceremóniával teremtem meg a meséléshez szükséges meghitt, mágikus légkört. Elsötétítem a csoportszobát, meggyújtom a mesegyertyát, melynek pislákoló fényénél csalogatjuk elő az aktuális mesét. Egy mesét 10 napon át, változatos módszerekkel dolgozok fel, az óvodai csoporttal. A mese lezárása szintén változatosan történhet (dallal, verssel, drámajátékkal, anyanyelvi játékkal...)
- 4) Mivel vegyes életkorú csoportban dolgozom, igyekszem olyan meséket választani mely mindhárom életkornak megfelelő. (Természetesen a dramatikus feldolgozás során, a gyermekek életkorát és egyéni adottságait figyelembe véve differenciálok) Erre legalkalmasabbak az állatmesék.
- 5) Drámapedagógiai módszereket, illetve élménypedagógiai módszereket. Kiindulópontnak tekintem, hogy a gyermekek aktív cselekvésen keresztül tanuljanak.

- 6) Igazából nincs kedvenc játékom, de a megértés ellenőrzésére sokféle módszer/játék lehet az óvó néni tarsolyában. Jelenleg pantomim játékot játszunk a mesélés után: a kicsik kiválasztanak egy nekik tetsző szereplőt a meséből, és azt játsszák el szavak nélkül, némajátékkal. A nagyok egy-egy jelenetet próbálnak eljátszani.
- 7) A gyermekek kedvence a pantomimes játék, emellett a „Mátyás király parancsára” című játék.
- 8) Most nincs kiemelt, kedvenc meséje a csoportnak. Ha lenne ilyen, természetesen többször mesélném, és a gyermekek érdeklődésének megfelelően, akár több héten át feldolgoznám velük, a lehető legváltozatosabb módokon.
- 9) Igen! Használok a gyakorlati munkám során, a digitális eszközöket. Mesék levetítéséhez elég ritkán (évente 1-2 alkalommal), de a projekt pedagógiai gyakorlatban havonta vetítek környezeti témákkal kapcsolatos kisfilmeket.

6. Óvó néni (Ő is e-mailben küldte el a válaszait, hiszen nem tudott bejönni az óvodába, mert sajnos Ő is beteg volt):

- 1) Mindhárom mese feldolgozási módszert előszeretettel alkalmazom. Szívemhez legközelebb áll a bábozás.
- 2) A dramatizálás módszere közkedvelt csoportomban, de a bábpedagógia módszereit is sikerrel tudom alkalmazni.
- 3) A művészetek eszközeivel alternatív program, program specifikus elemeit alkalmazva vezetem le a kezdeményezést.
- 4) Előfordul, hogy a gyermekeim érdeklődésének megfelelő mesét választok, figyelembe véve a művészeti jeles napokat, és természetesen ezek témái az évszakhoz igazodnak.
- 5) Módszereim sokszínűek. A dramatizálás módszerén át a bábpedagógia eszközeit is előszeretettel alkalmazom. Szívesen játsszuk el a mesét különböző drámapedagógiai eszközökkel.
- 6) A két hetes meseciklus folyamata elegendő időt enged arra, hogy gyermekeimben tudatosra váljon a mese. Sokszínű drámajátékokon keresztül próbálom bennük elmélyíteni a mesét és a mese tanulságát.
- 7) „Az erdőben jártunk keltünk...”

- 8) A Répa mese, minden év őszén előszeretettel mesélem és gyermekeim nagyon élvezik a mesefeldolgozás folyamatát.
- 9) Nagyon ritkán. Negyedévente egyszer.

8.5. Kérdőív kérdések

1. Ön neme?
  - Nő
  - Férfi
2. Ön életkora?
  - 20-30
  - 31-40
  - 41-50
  - 51-60
  - 61-70
  - 70 évnél idősebb
3. Ön lakhelye?
  - Főváros
  - Város
  - Község, falu
4. Ön családjában a gyermekek száma?
  - 1 gyermek
  - 2 gyermek
  - 3 gyermek
  - 4 gyermek
  - 5 gyermek
  - 5 gyermeknél több
5. Gyermeke/unokája milyen óvodába jár? (**Nagyszülők** mindkét választ megjelölhetik)
  - Városi
  - Falusi
6. Óvoda típusa (**Nagyszülők** mindkét választ megjelölhetik)
  - Állami óvoda
  - Magánóvoda
7. Szokott esti mesét mesélni gyermekének/ unokájának?
  - Igen, minden este

- Igen, szinte minden este
  - Néha
  - Soha
8. Ha szokott mesélni gyermekének/unokájának, milyen mesélési módszert szoktak alkalmazni? (több választ is megjelölhet)
- Könyvből olvasás
  - Fejből mesélés eszközök nélkül
  - Bábozás
  - Diavetítés
  - Projektoros vetítés
9. Gyermeké/unokája milyen mesét szeret hallani esténként? (több választ is megjelölhet)
- Könyvből olvasott mese
  - Ismert mesének családra alakított változata
  - Ön által kitalált mese
  - Digitális mese
10. Gyermekének/ unokájának mi a kedvenc meséje?
- Saját válasz*
11. Van valamilyen különleges mesélés előtti, vagy mesélés alatti szokásuk?
- Igen
  - Nem
12. Ha az előző kérdésre, "IGEN" volt a válasza, hogyan készülődnek a mesélésre, vagy milyen mesélés utáni szokásuk van? (pl.: éneklés, mesegyertya gyújtás, stb...)
- Saját válasz*
13. Gyermeké/ unokája szokott okoseszközöket (telefon, tablet, televízió, stb..)használni?
- Igen, rendszeresen
  - Néha
  - Soha
14. Ha az előző kérdésre "IGEN", vagy "NÉHA" volt a válasz, nagyjából hány órát tölt gyermeke/ unokája az okoseszközök előtt naponta?
- fél óra
  - 1 óra
  - 2 óra
  - 3 óra
  - 4 óra

- 4 óránál több
15. Gyermek/ unokája melyik okoseszközt szokta használni mese nézéshez? (több választ is megjelölhet)
- Televízió
  - Számítógép/ laptop
  - Telefon
  - iPad/ tablet
  - A fentiek közül egyik sem
16. Ön szerint fontos, hogy meséket olvassunk vagy mondjunk a gyermekeknek?
- Igen
  - Nem
17. Ha az előző kérdésre "IGEN" választ adott miért tartja fontosnak a mesét? (több választ is megjelölhet)
- Nyelvi nevelés szempontjából
  - Képzőerő fejlesztésének céljából
  - A mese tanító célzata okán
  - A gyermeki világaért, érthetőségéért
  - Gondolkodás fejlesztése miatt
  - Egyéb....
18. Szokott gyermekével/ unokájával a mesélések alatt szerepjátékot játszani, mikor beöltöznek, vagy utánozzák egy meseszereplő hangját?
- Igen
  - Nem
19. Ön szerint fontos a szerepjáték a gyermekek életében a mesélés terén, ha "IGEN", miért?
- *Saját válasz*
20. A szokásos esti mesén kívül szokott gyermekének/ unokájának mesélni?
- Igen
  - Nem
21. Ha az előző kérdésre "IGEN" volt a válasz mikor szokott mesélni? (több választ is megjelölhet)
- Délelőtt
  - Ebéd utáni alvásnál

- Játék közben
  - Egyéb....
22. Szokott gyermekével/ unokájával közösen mesélni egy mesét?
- Igen
  - Nem
23. Ha az előző kérdésre **"IGEN"** volt a válasz, milyen fajta meséket szokott mesélni? (több választ is megjelölhet)
- Könyvből olvasás
  - Fejből mesélés eszközök nélkül
  - Bábozás
  - Diavetítés
  - Projektoros vetítés
24. Szokott gyermeke/ unokája egyedül mesét mesélni?
- Igen
  - Nem
25. Ha az előző kérdésre **"IGEN"** volt a válasz, milyen fajta meséket szokott mesélni? (több választ is megjelölhet)
- Könyvből olvasás
  - Fejből mesélés eszközök nélkül
  - Bábozás
  - Diavetítés
  - Projektoros vetítés
26. Gyermeke/unokája elmeséli az óvodai mesélési szokásokat otthon?
- Igen
  - Nem
27. Ha az előző kérdésre **"IGEN"** volt a válasz miket mesél róla gyermeke/ unokája?
- *Saját válasz*
28. Mennyire kedvelt tevékenysége gyermekének/ unokájának az óvodai mesélés?
- Nagyon kedveli, minden nap alig várja
  - Szereti
  - Nem tetszik neki
29. Az óvoda, amibe gyermeke/ unokája jár használ tabletet/ számítógépet/ egyéb okoseszközöket?
- Igen

- Nem
- Nem tudok róla

30. Használja gyermeke/ unokája az óvodában tanult szófordulatokat otthon?

- Gyakran
- Néha
- Egyáltalán nem "hozza haza"

31. Ha az előző kérdésre "**Gyakran/ Néha**" volt a válasz, kérem írjon rá példát.

- *Saját válasz*